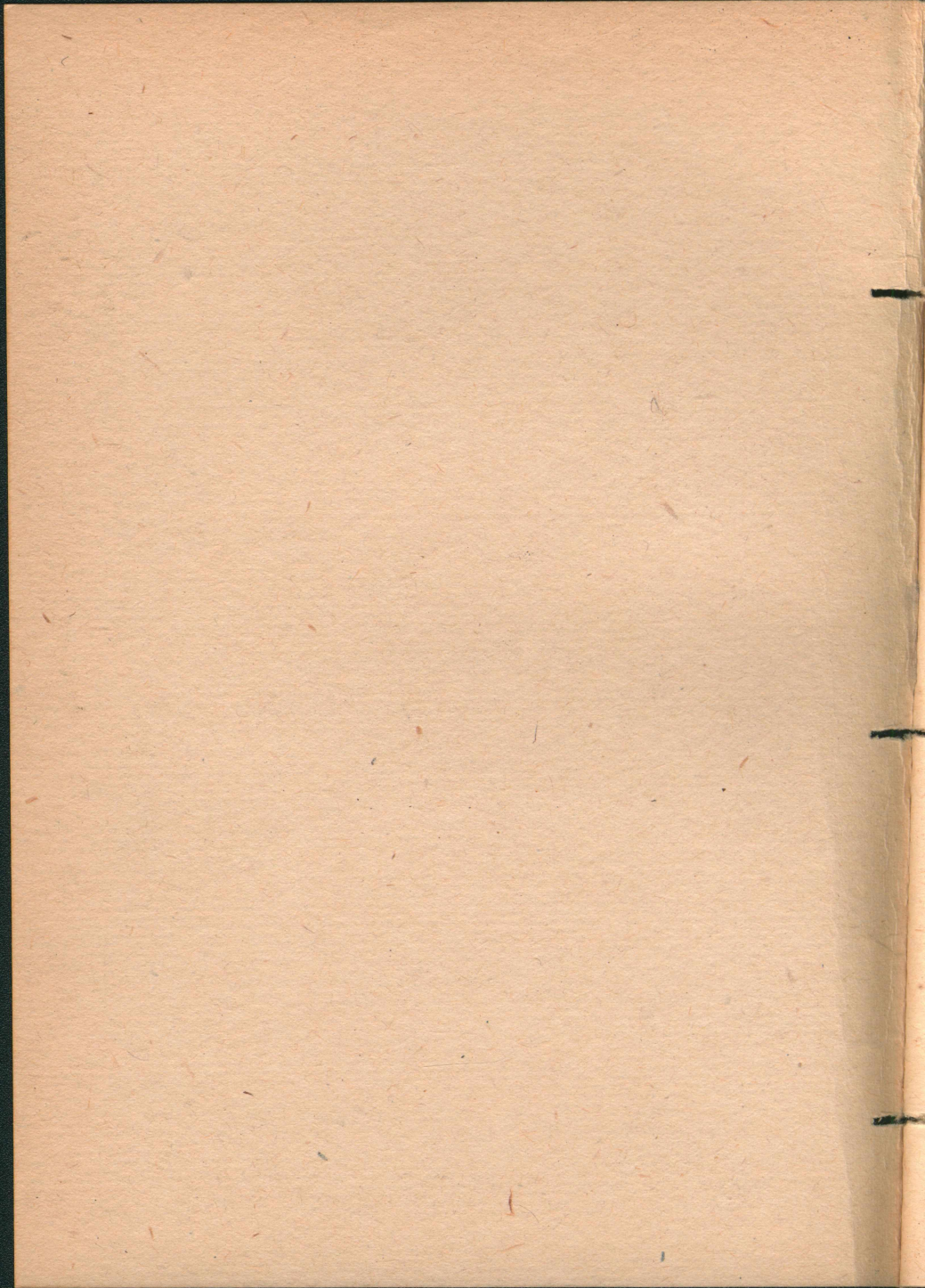

WOJEWODZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
(im. Emalii Sakertowej) Biedrowska w Olsztynie

*bibliotekarz
olsztyński*

III/84

WOJEWODZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny
w Olsztynie

BIBLIOTEKARZ OLSZTYNSKI

Nr 3/1984

Olsztyn, listopad 1984.

BIBLIOTEKARZ OLSZTYŃSKI

Nr 3/1984

Zespół autorsko-redakcyjny:

Krystyna Bartoszewicz-Zykubek,
Jan Burakowski /przewodniczący/,
Halina Giżyńska-Burakowska, Henryk
Jakubiec, Zdzisława Kosmowska,
Jolanta Juran, Izabela Syrojc, Bożena
Wasilewska.

Wydawca: Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emilii
Sukertowej-Biedrawiny, 10-431 Olsztyn,
ul. Kołobrzeska 27. Powielono w ZMP WIK
w Olsztynie. Nr.....
Maszynopis: R.K.

n 380 8-3

BIBLIOTEKARZ OLSZTYŃSKI

SPIS TRESCI:

Strona

I. W naszych bibliotekach

1. Konkursy dla czytelników i popularyzatorów literatury rolniczej 1984 - wyniki i wnioski /Jerzy Nowierski/ 3
2. Laureaci konkursów rolniczych 7
3. Wypowiedzi rolników w konkursie /wybrał Jerzy Nowierski/ 9
4. Wypowiedzi popularyzatorów literatury rolniczej w konkursie /wybrał Henryk Jakubiec/ 13

W bibliotekach publiczno-szpitalnych

5. Biblioteka Publiczno-Szpitalna w Lidzbarku Warm. /Wilhelmina Szybko/ 17
6. Biblioteka Publiczno-Szpitalna w Ostródzie /Celina Pych/ 18

Nasze nowe biblioteki

7. W Kombinacie Ogrodniczym Łębażny /Krystyna Sypowicz/ 20
8. Nietypowa biblioteka w osiedlu Jaroty /Zdzisława Kosmowska/ 22

II. Bibliotekarze. Ludzie książki

9. Warmia piórem opisana - O twórczości Marii Zientary-Malewskiej /Hanna Sawicka/ 24
10. Pani Ziuta ze Świątek /Zofia Koprowska/ 29

III. Pomoce metodyczne. Przepisy prawne

11. Historia literatury polskiej - okres 40-lecia PRL. Lekcja biblioteczna dla uczniów szkół średnich /oprac. Krystyna Strzelecka/ 31
12. Wybór przepisów prawnych dotyczących bibliotek i spraw pracowniczych opublikowanych w okresie: 1 VII - 30 X 1984 r. /Barbara Piotrowska/. 38

IV. Zestawienia bibliograficzne

13. Z cyklu: "Edukacja kulturalna dzieci i młodzieży". -Sztuki plastyczne /oprac. Jolanta Juran/. 40
14. XXX lat działalności Oddziału Związku Literatów Polskich w Olsztynie /oprac. Anna Dominik/. 42
15. Walki o wyzwolenie Warmii i Mazur w 1945 r. /oprac. Irena Walczak/ 46
16. Juliusz Kaden Bandrowski /oprac. Jolanta Juran/. 49
17. Z cyklu: "Kto chce niech wierzy" - UFO /oprac. Beata Rudzka-Florczuk/ 52

V. Nowości wydawnicze

18. Nowe książki o Warmii i Mazurach /oprac. Bożena Wasilewska/ 56
19. Źródła informacyjno-bibliograficzne. Wybór nabytków WBP w Olsztynie /oprac. Beata Rudzka-Florczuk/. 57
20. Lektury dla bibliotekarzy /oprac. Krystyna Bartoszewicz-Zykubek/ 61

VI. 21. Kalendarium rocznic i obchodów

- /styczeń-marzec 1985 r./ /oprac. Beata Rudzka-Florczuk/ 63

VII. Kronika bibliotek

22. Biblioteka na "Falklandach" /Halina Giżyńska/. 69
23. Kalendarium wydarzeń z życia bibliotek publicznych i związkowych oraz organizacji społecznych środowiska bibliotekarskiego /oprac. Jan Burakowski/ 71

I. W NASZYCH BIBLIOTEKACH

1. Konkursy dla czytelników i popularyzatorów literatury rolniczej 1984 r. /wyniki i wnioski/

Konkurs pod hasłem "Literatura rolnicza pomaga gospodarować" i drugi pod hasłem "W jaki sposób upowszechniam czytelnictwo literatury rolniczej" zorganizowano z inicjatywy Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie i Wojewódzkiego Ośrodka Postępu Rolniczego w Bęsi - przy współudziale: Wojewódzkiego Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Wojewódzkiego Związku Spółdzielni Rolniczych "Samopomoc Chłopska", Zarządów Wojewódzkich Związku Socjalistycznej Młodzieży Polskiej i Związku Młodzieży Wiejskiej, Zarządu Oddziału Wojewódzkiego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Rolnictwa, Przedsiębiorstwa Państwowego "Dom Książki", Przedsiębiorstwa Upowszechniania Prasy i Książki "Ruch", oraz redakcji "Naszej Wsi" i "Gazety Olsztyńskiej".

Konkursy ogłoszono 25 stycznia 1984 r. na naradzie bibliotekarki i pracowników służby doradczej WOPR ze wszystkich gmin województwa. Zebrany zalecono upowszechnienie konkursów przez zapraszanie do wzięcia w nich udziału przede wszystkim rolników i pracowników rolnictwa oraz osób związanych pracą zawodową i zainteresowaniami z szerzeniem pozaszkolnej oświaty rolniczej. Ostateczny termin nadsyłania prac konkursowych w dowolnej formie i objętości ustalono na 15 czerwca.

Tegoroczne konkursy nie były pierwszymi poczynaniami mającymi na celu propagowanie w tej formie podnoszenia rolniczych kwalifikacji zawodowych podejmowanymi wspólnie przez pracowników bibliotek publicznych i służbę rolną woj. olsztyńskiego. Uprzednio w latach 1968/69 i 1970/71 organizowano konkursy pod hasłem "Popularyzujemy literaturę rolniczą na Warmii i Mazurach". Przyniły się one do polepszenia zaopatrzenia bibliotek w literaturę rolniczą i jej popularyzację, a także do nawiązania współpracy bibliotekarzy z ówczesną służbą rolną.

W 1974/75 roku, celem uzyskania konkretnych przykładów wpływu słowa pisanego na intensyfikację oraz doskonalenie produkcji rolniczej,

poznanie opinii producentów co do przydatności różnego typu wydawnictw w codziennej pracy, poznania sposobów i dróg jakimi literatura trafia do gospodarstwa oraz form jej popularyzacji - rozpisano dwa konkursy o tematyce i formach zbliżonych do inicjatyw tegorocznych. Liczba nadesłanych w 1975 r. ponad 500 prac konkursowych przeszła oczekiwania organizatorów. Ten fakt a następnie zrozumienie, że warunki społeczno-gospodarcze i organizacyjne w jakich pracujemy ulegają z biegiem lat zmianom, że popularyzacja czytelnictwa, nie tylko literatury fachowej, musi być działaniem ciągłym i systematycznym, co nie przychodzi łatwo, że wciąż jeszcze brak jest powszechnego przeświadczenia wśród pracowników wielu służb rolnych o konieczności usprawniania dopływu do gospodarstwa słowa pisanego, jako uzupełniania różnych form informacji, instruktażu i szkolenia, że w miarę wzrostu produkcji coraz większego znaczenia nabiera rola bibliotekarza jako doradcy i przewodnika czytelnika w doborze przydatnych mu wydawnictw fachowych, wreszcie, że nawiązanie ściślejszej, wyraźnie ostatnio rozluźnionej współpracy instruktorów z bibliotekarzami jest warunkiem zwiększenia efektywności starań o wzrost zainteresowań rolników i korzystania z wiedzy zawartej w książkach i czasopiśmie, skłoniło organizatorów do wznowienia omawianych konkursów w bieżącym roku.

W tegorocznym konkursie "Literatura rolnicza pomaga gospodarować" - wzięło udział 72 osoby z gospodarstw indywidualnych, w tym 8 uprawiających tylko niewielkie działki. Z pracowników państwowych gospodarstw rolnych nadesłały swoje opracowania tylko dwie osoby. Również dwie osoby to hodowcy drobnego inwentarza, 8 osób związanych jest z gospodarką na roli nie bezpośrednio a tylko zainteresowaniami i więzami rodzinnymi, w tym i troje uczącej się jeszcze młodzieży w wieku szkolnym. Jak pisze jedna z bibliotekarek, rolnicy początkowo podjęli zobowiązania przystąpienia do konkursu, jednak pod wrażeniem, że trzeba dużo pisać zrezygnowali, tłumacząc, że nie mają na to czasu i trudno podjąć im taki wysiłek umysłowy. Brak wypowiedzi z wielu rejonów i gmin należy jednak tłumaczyć głównie nikłą pracą popularyzacyjną. W gminach, w których organizatorzy poświęcili tej inicjatywie dużo uwagi uzyskano piękne rezultaty /Jedwabno, Dźwierzuty/.

Z ogólnej liczby uczestników tego konkursu: 43% to ludzie młodzi do 35 roku życia, 30% przypada na osoby w średnim wieku,

23% uczestników liczy sobie ponad 50 lat. Na mężczyzn przypada 63% uczestników a 37 % na kobiety. Ponad połowa pracujących w gospodarstwach użytkuje od 10 do 20 ha, 16% gospodaruje na powierzchni ponad 20 ha, a 8% w przedziale obszarowym od 5 do 10 ha. Liczbowo dominowały wypowiedzi z gmin Jedwabno, Dźwierzuty, Bartoszyce i Wielbark. Ogólnie, opinie i uwagi uczestników tegorocznego konkursu pokrywają się w znacznym stopniu z wyrażonymi w poprzednim konkursie sprzed 9 lat.

I tak z opisów gospodarstw i sposobów gospodarowania wynika że wielu rolników duże znaczenie przywiązuje do specjalizacji produkcji i dąży do zwiększania areału gospodarstw. Widać też, że książki i czasopisma fachowe odgrywają szczególnie doniosłą rolę przy przechodzeniu z innych zawodów do rolnictwa lub przy zmianie profilu produkcji. Podkreślany jest ścisły związek czytelnictwa z szybszym postępowaniem i wysokimi osiągnięciami produkcyjnymi oraz szczególna przydatność w codziennej pracy wydawanych lokalnie broszur i ulotek oraz artykułów zamieszczanych w prasie, które w niewielkim tekście zapoznają rolnika z bieżącymi, aktualnymi zaleceniami i informacjami.

Z ogólnej liczby pozytywnie ocenianych i przytaczanych tytułów czasopism przypada: 20% na "Młodego Rolnika", po 19% na "Agrochemię" i "Plon", po 17% na "Naszą Wieś" i "Gospodynię".

Z książek, uczestnicy konkursu najczęściej wymieniają "Nowoczesną uprawę roślin" i "Nowoczesny chów zwierząt".

Bliżej o opiniach rolników informuje załączony zestaw fragmentów wypowiedzi.

W ramach konkursu dla popularyzatorów literatury rolniczej wpłynęło 12 prac, w tym 7 pracowników bibliotek. Dużo mniej niż można się było spodziewać. Jak wynika z tych prac, nadal głównymi formami upowszechniania pozostają wystawki tematyczne, okazywanie i omawianie najnowszych wydawnictw na spotkaniach rolników z pracownikami nauki i służby rolnej, przeglądy wybranych pozycji wydawniczych na szkoleniach rolniczych, zwracanie uwagi na czasopisma rolnicze, które są gromadzone w bibliotekach.

Antoni Olszewik - kierownik filii bibliotecznej w Orzynie pisze: "Jako bibliotekarz zdaję sobie sprawę z tego, że o wiele łatwiej upowszechniać beletrystykę niż literaturę rolniczą. Odnoszę wrażenie, że rolnicy są bardziej zainteresowani literaturą popularną niż fachową. Dlatego też w bibliotekach rolniczych należy przede wszystkim gromadzić i promować literaturę popularną, która może przyczynić się do podniesienia poziomu wykształcenia rolników i ich świadomości." (zapisy z konferencji w Orzynie, 1955 r.)

się to zwłaszcza do środowisk wiejskich, gdzie nie ma wyrobionych i wykształconych zainteresowań czytelniczych. A droga książki bliżej do rolnika jest niestety dłuższa. Stąd zachodzi potrzeba poszerzenia różnorodnych środków celem upowszechniania tej literatury". Kierując się tą myślą, w kontekście poszukiwania tych różnorodnych środków, przytoczę jeszcze już tylko 2 wypowiedzi uczestników konkursu popularyzatorów czytelnictwa.

W opracowaniu Bogumili Stępień, kierowniczkii filii bibliotecznej w Lasecznie, jest mowa m.in. o trudnościach, jak pismo "reklamowania" literatury rolniczej w związku ze zmniejszeniem w ostatnich kilku latach liczbą zebrań wiejskich i frekwencji uczestników. A dalej pisze, że w tej sytuacji, o prelekcjach z zakresu uprawy roślin, chowu zwierząt czy organizacji gospodarstw rolnych w powiązaniu z przeglądem książek - wcześniej nadawany jest sołtys i wysyła okólniki do mieszkańców wsi. Należnie wywiesza się w miejscach często uczęszczanych informację o prelekcji a poza tym biblioteka wysyła imienne zaproszenia do rolników. Wtedy to można liczyć na frekwencję.

Ta wypowiedź pani Stępień przypominała mi artykuł, który w tym czasie ukazał się w "Nowym Rolnictwie" pióra dra Łęskiego, który autor opisywał działalność "Międzynarodowego Ośrodka Rozwoju Metod Upowszechniania Wiedzy Rolniczej". Ośrodek ten zorganizowano w 1953 roku w miejscowości Wageningen w Holandii, gdzie kierowano na przeszkolenie pracowników służby rolnej z różnych krajów, tylko europejskich. W artykule tym podano przykład, w jaki sposób holenderska służba rolna przeprowadzała w okresie kilku lat akcję wycinania starych, mało produkcyjnych sadów i sadzenia nowo-wartościowych drzewek. Akcją tę prowadzono wielokierunkowo. Początkowo ją wstępnyimi zebraniem dla 3-4 sąsiednich wsi. Wskazywano na te zebrania przychodzili tylko światlejsi rolnicy. Ci nie tylko narzekali na spadek dochodu z sadów & nie należeli do aktywnej organizacji i nie korzystali z prasy i książki fachowej. Nie łączyli się do akcji. Wtedy o zebraniach informowano plakata-rami wysyłano do każdego rolnika indywidualne zaproszenia na piśmie z adresem źródła, a w dniu zebrania informowano o miejscu i godzinie przybycia specjalnych heroldów. W efekcie końcowym tam, gdzie na pierwszym zebraniu przychodziło 30-40 osób, potem przychodziło 100 i więcej uczestników.

Wracając do naszych konkursów można stwierdzić, że prace konkursowe zawierają materiał świadczący o autentycznym zapotrzebowaniu społecznym na ciągłe uzupełnianie poziomu oświaty i wiedzy rolniczej. Świadczą również o pożytecznej pracy bibliotekarzy i służby rolnej w zakresie szerzenia wiedzy rolniczej poprzez książki, czasopisma i publikacje ulotne z tego zakresu. W szerzeniu tej wiedzy niewątpliwie pożyteczną rolę odegrały też nasze konkursy.

Jerzy Nowierski

2. Laureaci konkursów rolniczych.

Konkurs "Literatura rolnicza pomaga gospodarować"

Nagrody I^o po 6.000 zł.

1. Łupińska Mirosława z Dobrzyk /gmina Zalewo/
2. Grunwald Jerosław z Tylkowa /gmina Pasym/.

Nagrody II° po 4.000,-zł

1. Kaczmarczyk Ryszard z Klewna /gmina Reszel/
2. Dmochowscy Anna i Ludomir z Sadun /gm.Korsze/
3. Złotkowski Tadeusz z Mnichowa /gmina Reszel/
4. Sędzińska Elżbieta z Kucborka /gmina Wielbark/
5. Deptuła Salomea z Lesin Wlk. /gm.Wielbark/
6. Korolkiewicz Teresa z Jędrychówka /gmina Moraąg/

Nagrody III° po 3.000,-zł

1. Gołąb Edward z Dźwierzut
2. Lewandowski Marek z Gisiela /gmina Dźwierzuty/
3. Klobuszeński Gert z Rutkowa /gm.Dźwierzuty/
4. Długołęcki Antoni z Jedwabna
5. Szałkowski Leon z Rożentala /gm.Lubawa/
6. Kowalski Kazimierz z Kłębowa /gm.Lidzbarsk Warm./
7. Husak Teresa z Bezled /gm.Bartoszyce/.

Wyróżnienia specjalne po 1.500,-zł

1. Piskorz Janina rolniczka z Legin /gm. Reszel/
2. Kijewski Daniel oborowy PGR Grabowo /gm. Lubawa/
3. Słomkowski Wiktor rolnik z Jedwabna
4. Godek Franciszek działkowicz z Kolonii /gm. Świętajno/.

Konkurs "W jaki sposób upowszechniam czytelnictwo literatury rolniczej"

Nagrody II° po 4.000,-zł

1. Kacprzak Stanisław pracownik Gminnej Spółdzielni "Samopomoc Chłopska" z Lipowa /gm. Szczytno/.
2. Węglerska Wiesława kierownik punktu bibliotecznego z Piotrowic /gm. Nidzica/

Nagrody III° po 3.000,-zł

1. Rydzewska Bogusława specjalista do spraw samorządowych SKR Nidzica
2. Gros Beata bibliotekarka z Jedwabna
3. Umińska Krystyna bibliotekarka z Rozentala /gm. Lubawa/
4. Stępień Bogumiła bibliotekarka z Laseczna /gm. Iława/

Wyróżnienia specjalne po 1.500,-zł.

1. Topa Ryszard pracownik służby rolnej z Wielbarka
2. Dawid Teresa nauczycielka z Łupowa /gm. Dźwierzuty/.

Nagrody specjalne przyznane bibliotekarzom za upowszechnianie konkursów i zbiorów rolniczych:

1. Stępnowska Maria kier. GBP w Dźwierzutach - 3.000 zł
2. Sajkowska Mieczysława - instruktor MBP w Szczytnie - 3.000zł
3. Orzołek Danuta kier. GBP w Jedwabnie - 2.500,-zł
4. Bielska Honorata kier. MGBP w Reszlu. - 2.500,-zł
5. Polga Marianna kier. filii bibliotecznego w Kolonii gm. Świętajno. - 2.500,-zł.

3. Wypowiedzi rolników w konkursie

"Literatura rolnicza pomaga gospodarować".

Jarosław Grunwald z Tylkowa, młody gospodarz, jeden z lepszych współpracujących z WOPR w Bęsi, pisze między innymi:

"Praca w rolnictwie wymaga coraz większej wiedzy. Można ją oczywiście zdobywać z różnorodnych źródeł. Najbardziej dostępnym środkiem jest jednak prasa rolnicza, która dociera praktycznie wszędzie /.../ i zawiera wiadomości najbardziej aktualne. Jest ona jakby przewodnikiem w prowadzeniu gospodarstwa w ciągu całego roku...W odróżnieniu od prasy książka zawiera szczegółowe opracowania przede wszystkim tych zagadnień, które z biegiem czasu nie ulegają zmianom. Jednocześnie tematy dotyczące spraw ulegających ciągłemu postępowi są traktowane zazwyczaj bardzo ogólnikowo. Dlatego też widzę tu ścisłą współzależność między książką /podstawowym elementem w zdobywaniu wiedzy rolniczej/ a prasą".

Wtóruje mu Salomea Deptuła z Lesin pisząc:

"Dla mnie książka rolnicza to jest moja najlepsza służba rolna, a każde czasopismo i broszura uzupełnia mi ją nowymi odmianami i zaleceniami. I tylko dlatego, bez kredytu bankowego, ale z książką w ręku, powoli ale systematycznie gospodarstwo moje wychodzi z ruiny do góry".

Jakby nawiązując do tych słów Mirosława Łupińskiego z Dobrzyk stwierdza: "Nas rolników, nie stać na popełnianie błędów, doświadczenia na własną rękę zbyt drogo kosztują".

A młody rolnik Andrzej Galicki z Jurek koło Pasymia tak ujął swoje przemyślenia: "Dzięki pomocy książek, czasopism i programów rolniczych mogę gospodarować bardziej nowoczesnie niż moi rodzice. Nie chcę powiedzieć, że rodzice marnowali czas i ziemię, ale muszę przyznać, że pomimo niższej wydajności więcej się napracowali".

Z konkretnych osiągnięć produkcyjnych, do których przyczyniła się wiedza czerpana z książek czy czasopism, wymienić można następujący opis pióra Henryka Trętowskiego z Nowych

Kiejkut: "Sieję grykę, której jeszcze nie tak dawno w mojej wsi nie uprawiał nikt. Początkowo nie byłem tę rośliną zachwycony. Plony dochodziły do 1,5 t/ha ziarna. I wyczytałem, że stosowana przeze mnie technika siewu była błędna. Dwa ostatnie lata dały mi sporo satysfakcji. Siałem zgodnie z danymi, które znalazłem w "Agrochemii". A satysfakcja to plony średnio 2,1 t/ha. Czy nie jest to powód do dumy? Zaczynałem sam. Dziś rolników uprawiających grykę w mojej wsi jest już kilkunastu".

Warto też przytoczyć wybrane fragmenty z opracowania Janiny Piskorz z Legin w gminie Reszel. "Jestem młodą rolniczką, gospodaruję wspólnie z mężem. Ukończyłam Zasadniczą Szkołę Rolniczą. ...Mam dwoje małych dzieci ...Mój dzień roboczy zaczyna się wcześnie i trwa długo ...Bardzo często sięgam do książek o tematyce rolniczej, a to dlatego, że pomagają mi w prowadzeniu różnego rodzaju innowacji w gospodarstwie ... Wieczorem po przeczytaniu, w specjalnie przeznaczonym zeszyte notuję to co muszę wykorzystać w pracy w gospodarstwie ..., ktoś może pomyśleć - skąd mam jeszcze chęć do czytania po ciężkim dniu ... Ale nie jestem tak przemęczona, że zapominam o obowiązkach matki i żony... Czytam nie tylko literaturę rolniczą /bo jest mi ona pomocna/ także liczne broszurki odnoszące się do wychowywania małych dzieci nie są mi obce ... Można powiedzieć, że zaraziłam się bakcylem ustawicznego czytania i jestem z tego zadowolona."

Dla kilku uczestników konkurs stał się okazją do krytycznych uwag o tym, co ich razi i denerwuje, co przeszkadza lub utrudnia dobre gospodarowanie. W jednej z prac czytamy: "Ważna sprawa to mechanizacja rolnictwa, jest to sprawa najważniejsza. Brak maszyn w rolnictwie to klęska. Moim zdaniem powinno się przyspieszyć produkcję maszyn rolniczych ale nie produkować bublei. Przykład: kupiłem po bardzo długim oczekiwaniu rozsiewacz RNZ zawieszany w cenie 24 tys. zł. Wyprodukował go FOM Wielkowo bez przekładnika mocy, bez zasuw. Natomiast kolega kupił o wiele tańszy z przekładnikiem i zasuw. Drugą maszynę, którą kupiłem to obsypnik do ziemiaków, wykonały go Zakłady Kuznicze Jawor. Po obredleniu 1 ha obleciały prawie wszystkie drapak. rzecim bubleem jest nowa lada do cięcia szezki - po

miesiącu rozleciała się. Postanowiłem kupić starą, odszykowałem ją i nie chciałem za nią 3 nowe. Jednym słowem chciałem za protestować przeciw tak złej produkcji."

W nawiązaniu do mechanizacji warto przytoczyć stwierdzenie wspomnianego już Jarosława Grunwalda i Gerta Klobuszńskiego z Dźwierzut. Pierwszy z nich pisze: "Literaturę rolniczą śledzę dość dokładnie i czasem z niepokojem patrzę na to, że często zajmuje się ona nie tym, czym powinna. Niektóre czasopisma, szczególnie "Traktor" propagują konstruowanie przez rolników tzw. "SAM-ów". Powinien się tym zająć jakiś poradnik dla majsterkowiczów. Przez "SAM-y" do postępu daleka droga. Dobrze, że prasa zajmuje się wynalazczością i racjonalizacją, ale powinno to dotyczyć urządzeń o rozwiązaniach technicznych ciekawszych od tych, które oferuje nam przemysł". A drugi dodaje: "Poszukuję wiadomości dotyczących konserwacji i naprawy maszyn rolniczych. Sięgnąłem po dwutygodnik "Traktor" lecz zawiodłem się. Wiadomości tych jest bardzo mało. Bardzo by się przydały te dotyczące napraw".

Jakby w odpowiedzi na ten postulat Antoni Olszewik z Orzyn podaje: "Bardzo przydatną literaturą w gospodarstwie rolnym są poradniki np. "To trzeba umieć zrobić w gospodarstwie" J.Głowackiego, przedstawiający praktyczne wskazówki w zakresie zorganizowania w gospodarstwie podręcznego warsztatu. Podaje zestaw najbardziej potrzebnych narzędzi oraz opisuje sposób ich użycia. Każdy rolnik w okresie jesienno-zimowym musi dokonać wielu drobnych napraw maszyn rolniczych, konserwacji budynków oraz usunąć usterki w instalacjach elektrycznych. Osobno omawia autor naprawę budynków, przygotowanie zaprawy wapiennej i cementowej, roboty betoniarskie itp. W książce zamieszczono także wiele rysunków technicznych".

Z uwag krytycznych przytoczę jeszcze dwa fragmenty z nadesłanych wypowiedzi: "Korzystam również z ulotek. Są one bardzo przydatne w prowadzeniu gospodarstwa np. "Wapnowanie gleby" ale po co te wiadomości skoro brakuje wapna magnezowego w gminnych spółdzielniach. Obecnie brakuje saletry amonowej, jest to okres przejściowy ale tego nawożu nie powinno brakować, powinien być stale w magazynie". I druga uwaga Wiesławy Gut z Kipar. "Posia-

dam kwalifikacje Zasadniczej Szkoły Rolniczej. Kiedy się uczyłam za mało mieliśmy praktyk, wszystko teoria a z teorii mało pamiętamy. Pragnęłabym, aby zwrócono na tu uwagę w szkołach zawodowych. Książka rolnicza jest dobra, ale bardzo zawilo pisana, a kiedy dotrze do rolnika to jest już często przestarzała".

A oto kilka postulatów wysuwanych przez rolników w dosłownym brzmieniu: - "Żałuję tylko jednego, że nie wszystkie książki rolnicze, które przeczytałam mogą mieć na własność. Tak trudno jest je nabyć w księgarni. To chyba dlatego, że takich rolników jak ja jest coraz więcej".

- "Żywności nie da się zwiększyć o ile rolnicy nie będą świadomi tego, że trzeba wiedzę pogłębiać a można ją pogłębiać wtedy, kiedy będzie można w każdym kiosku "Rich" kupić taką książkę, w której rolnicy znajdą to co potrzebne do zastosowania w gospodarstwie rolnym".

- "Z biblioteki raczej rzadko korzystam, gdyż czas na to mi nie pozwala, chciałabym żeby w gminie znalazłyby się punkty ze sprzedażą pozycji rolniczych. Moje ciche życzenie to przelustrowanie czasopism poruszających problemy rolnictwa krajów, gdzie rolnictwo jest naprawdę na wysokim poziomie".

Wiesława Gut pisze: "My rolnicy chcielibyśmy aby telewizyjny program był również od czasu do czasu wieczorem, przecież rano nie mamy czasu. Dużo książek rolniczych powinno być w sołtysa i w wsi, to znaczy, że oni powinni prowadzić biblioteki. Książki w bibliotece są ale we wsiach nie ma punktu bibliotecznego, bo nie chcą ludzie prowadzić. Wydaje mi się że najbardziej zaufaną osobą jest sołtys". Ta sugestia pani Gut, choć nie można mówić o jej powszechnej realizacji, jest zgodna z określoną funkcją sołtysa, która obejmuje nie tylko rolę męża zaufania reprezentującego interesy mieszkańców wobec władz lokalnych i pomocnika naczelnika oraz urzędu gminy, ale także rolę organizatora życia społecznego i gospodarczego mieszkańców sołectwa.

Wreszcie ostatni postulat, który pragnę tu przytoczyć brzmi następująco: "Oba konkursy powinny trwać od września szesnastulnie października do lutego. W tym okresie rolnicy mają najwięcej czasu wolnego. W lutym podczas obchodów miesiąca książki i prasy rolniczej powinno być uroczyste podsumowanie".

Nie zabrakło też wśród uczestników konkursu osoby z talentem wymotwórczym i dużym poczuciem humoru. Franciszek Godek z Kolonii w gminie Świętajno nadesłał kilka fraszek, z których dwie - dla relaksu - pozwolę sobie przytoczyć.

Czekał na kombajn choć żniwiarka własna
Lecz nie przyjechał - wielu też czekało
Teraz spizarnia nie będzie za ciasna
Bo dużo zboża już się osypało.
Ciągle ulepsza, przerabia, wprowadza
Co się hodować opłaci oblicza
Jak gospodarzyć - zawsze mu doradza
Literatura rolnicza.

Wybrał Jerzy Nowierski

4. Wypowiedzi w konkursie "W jaki sposób
upowszechniam czytelnictwo literatury rolniczej".

Stanisław Kacprzek prac. GS: "Pracą upowszechnieniową w rolnictwie zajmuję się od 1968 r. Traktowałem tę pracę jako społeczną. W rozmowach z rolnikami staram się dogłębnie zrozumieć ich problemy zawodowe i społeczne. Staram się bronić ich przed fałszywymi poglądami o rolnikach i rolnictwie /ze strony osób mało zorientowanych w problematyce rolniczej/, jednocześnie oferować rolnikom nowoczesne metody gospodarowania. Zarówno w rozmowach indywidualnych jak i na szkoleniach rolniczych, na zebraniach spółdzielczych przekonuję rolników, szczególnie młodych rolników, o konieczności studiowania literatury fachowej. W pierwszej kolejności zalecam czytanie ulotek i broszur wydawanych przez Wojewódzki Ośrodek Postępu Rolniczego, Agrochem i IUNG. ...W biurze gdzie pracuję mam zawsze wyłożone ulotki i broszury. Przy każdej okazji wręczam je rolnikom. Na zajęciach szkoleniowych każdy omawiany temat poparty^{jest} odpowiednią ulotką lub broszurą ... Widzę, że czasami w różnych instytucjach ulotki i broszury zalegają szafy i są niewykorzystywane. ...Rolnicy nie zawsze czytają sami z siebie. Trze

ba ich do tego ciągle zachęcać i celakrotnie, umiejętnie nawet zmuszać. ...Niektórzy rolnicy uważają, że czytanie literatury rolniczej należy raczej do ludzi wykształconych. Wskazując całą służbę rolną i ludzi zajmujących się w jakimś stopniu uogólnianiem wiedzy rolniczej winno być aby zmniejsić tego rodzaju mentalność.

Dogusława Rydzewska, specjalizacja z/s. Rolniczych z WSR Nidzica: "W końcu 1981 roku i początku 1982 do Głównego Głospodyni Wiejskich rozprowadziłam bezpłatnie 19 zestawów książek Państwowego Wydawnictwa Rolniczego i Leśnego. W skład jednego zestawu wchodziły książki o następującej tematyce:

1. A kiedy dzieci dorastają
2. Racjonalne żywienie rodziny wiejskiej
3. Rozwijamy uprawę warzyw
4. Zdrowie i higiena na wsi
5. Kobiety rolniczk
6. Dziecko w rodzinie wiejskiej
7. Organizacja wiejskiego gospodarstwa domowego.

Pracując z Kołami Głospodyni Wiejskich i mogę stwierdzić, że książki te są chętnie czytane przez członków kół w poszczególnych wsiach. Kół tych jest obecnie 38, a członkiń 1015. Rozprowadziłam również w 1983 r. 20 broszur B. Tryfiana "Sprawy kobiet wiejskich w wybranych krajach". Obecnie zamówiłam w WZPKIOR w Olsztynie tj. w mojej jednostce nadrzędnej 30 książek na życzenie kobiet wiejskich p.t. "Poradnik Głospodyni". Autorka w dalszych partiach wypowiedzi koncentruje uwagę na formach popularyzacji czasopism rolniczych, jej zdaniem, cieszących się znaczną popularnością, jak: "Plon", "Rolnik", "Traktor".

Beata Gros, bibliotekarka z Jedwabna zauważa: "Ukończyłam technikum rolnicze. Pracowałam w Państwowym Gospodarstwie Rolnym jako zootechnik. Obecnie pracuję w Gminnej Bibliotece Publicznej. Nadal interesuję się rolnictwem ... W bibliotece, w której pracuję, robię wystawy najnowszych książek o tematyce rolniczej, czasopism. Młodzi rolnicy interesują się naszą działalnością, uczestniczą w spotkaniach, dyskusjach. Wspólnie odwiedzamy gospodarstwa, zwłaszcza te, w których wprowadzono w ostatnim czasie jakieś zmiany na lepsze...

Wiesława Wegierska, kierowniczką punktu bibliotecznego
w Piotrowicach, gm. Nidzica.

Jestem kierownikiem punktu bibliotecznego w Piotrowicach gm. Nidzica. Punkt ten prowadzę już od 12 lat. Staram się, aby do mojego punktu trafiały książki z różnych dziedzin wiedzy. Podpatruję gospodarzkę rolników, co się dzieje w ich gospodarce, na co nastawiają się w swojej pracy. W rozmowach indywidualnych w domu, polu, czy zagrodzie staram się podpowiedzieć książkę, która rolnikowi pomoże w pracy. Początkującym hodowcom królików wskazałam książkę, która dostarczyła im wiadomości na ten temat. Dwóch gospodarzy w mojej wsi prowadzi hodowlę gęsi a więc zaniósłam im do domu taką książkę. Wychodzę z założenia, że przy naszych domach, ogródkach mało jest zieleni, w których po godzinach pracy można by odpocząć. Wszystkim swoim znajomym poleciłam książkę Kiljańskiej "Warzywa ozdobne w ogródkach". Wyeksponowałam tę książkę w wiejskiej gablotce /zamknięta/ z napisem "To warto przeczytać". W myśl ostatniego hasła "Więcej warzyw na naszych stołach". Poleciłam działkowiczom wypożyczoną do punktu książkę "Działka moje hobby". Książka ta dla rolnika - działkowicza jest zbyt obszerna, ale polecałam interesujące rolnika działy. Rolnik ze względu na czas, którego ma bardzo mało w okresie nasilonych prac polowych, powinien dostawać od służby rolnej gotowe ulotki na określony temat. Sama prowadzę gospodarzkę i ogród warzywny dlatego też staram się na zebraniach wiejskich polecić chociaż jedną książkę, która w danym okresie może być rolnikowi pomocna.

W moim ogródku hoduję rośliny mało znane wystawiłam tablicę z napisem. Staram się zainteresować swoim ogródkiem, a jednocześnie książką. Przecież my rolnicy, gospodynie winniśmy zadbać o to, aby stoły nasze były bogatsze w to co sami możemy wypracować. Aby każde dziecko polskie miało pod dostatkiem witamin, które zawierają nasze warzywa wyhodowane nie na sztucznych nawozach. Myślę że to my pracownicy punktów bibliotecznycy powinniśmy z sercem podchodzić do naszej pracy. To my powinniśmy wyjść na wieś z książką, wtedy trafi ona pod strzechy każdego rolnika.

Wybrał Henryk Jakubiec

W bibliotekach publiczno-szpitalnych

W 21 szpitalach i w 10 domach pomocy społecznej na terenie województwa olsztyńskiego działają 33 placówki biblioteczne: 7 filii bibliotek publicznych /"biblioteki publiczno-szpitalne"/, 11 bibliotek szpitalnych, 8 bibliotek domów pomocy społecznej i 7 punktów bibliotek publicznych. Formą placówki bibliotecznej w szpitalu wykazującą tendencje rozwojowe jest filia publiczno-szpitalna, utrzymywana wspólnym wysiłkiem miejscowej biblioteki publicznej i dyrekcji szpitala /domu opieki społecznej/. Aktualnie rozważa się możliwość zorganizowania kilku dalszych placówek tego typu /m.in. w Bartoszycach i Górowie Iławeckim/.

Filie publiczno-szpitalne w końcu 1984 r. dysponowały 20.910 vol. książek z których korzystało 2.641 czytelników /73,9% to pacjenci/, wypożyczyli oni w roku 23.112 książek. Większość tych bibliotek to placówki niedawno zorganizowane /1982-1983/, o stosunkowo niewielkich, intensywnie uzupełnianych zbiorach, stawiające dopiero pierwsze kroki w zakresie upowszechnienia czytelnictwa. Większość z nich pracuje w skromnych warunkach lokalowych. Samodzielne, dobre pomieszczenie posiada tylko filia w szpitalu w Biskupcu sz., aż w 4 wypadkach /Lidzbark Warm., Mrągowo, Ostróda, Szczytło/ zlokalizowane są one w lokalach niesamodzielnych, ograniczających możliwości udostępnienia i popularyzacji zbiorów.

W 3 placówkach /Biskupiec, Iława, Szczytło/ w filiach szpitalnych zatrudniony jest personel w wymiarze 1 etatu, w pozostałych /wypadkach w niepełnym wymiarze godzin. Większość pracowników posiada wykształcenie średnie ogólne.

Poniżej zamieszczamy przykładowo informacje o pracy 2 niedawno zorganizowanych filii publiczno-szpitalnych. Wskazują one na pionierski etap działalności tego typu bibliotek i konieczność intensywniejszej opieki nad nimi ze strony macierzystych bibliotek.

H.J.

5. Biblioteka Publiczno-Szpitalna w Lidzbarku Warmińskim

W 1983 roku na terenie Lidzbarka została zorganizowana nowa filia biblioteczna. Rozpoczęła ona działalność z dniem 1 lutego w Szpitalu Rejonowym. Filia powstała w miejsce działającego od kilkunastu lat punktu bibliotecznego. Zaspokojenie czytelniczych potrzeb ludzi chorych i zapewnienie im sprawniejszej obsługi bibliotecznej, kazało podnieść stopień organizacyjny działającej na terenie szpitala placówki bibliotecznej.

Szpital Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim jest szpitalem małym - mieści 180 łóżek na 6 oddziałach. Dwa oddziały z 49 łózkami są oddziałami zamkniętymi. Biblioteka została zlokalizowana na II piętrze budynku szpitalnego, w świetlicy, w której znajduje się również Klub Przedsiębiorstwa Upowszechniania Prasy i Książki "Ruch". Złe warunki lokalowe, jakie od lat panują w szpitalu, powodują, iż biblioteka nie znalazła się w oddzielnym pomieszczeniu, które mogłoby się stać swego rodzaju azylem dla chorych i personelu. Działalność biblioteki i jej rozwój są bardzo ograniczone. Umowa o zorganizowaniu biblioteki w szpitalu stanowi, że Miejska Biblioteka Publiczna zatrudnia i opłaca bibliotekarza oraz dostarcza opracowany księgozbiór, a dyrekcja szpitala zapewnia lokal, ogrzewanie, oświetlenie, sprzątanie, wyposażenie i odzież ochronną dla bibliotekarza. Biblioteka jest czynna 5 dni w tygodniu /oprócz sobót i niedziel/ przez 4 godziny dziennie. Kierownikiem placówki jest Kol. Ewa Wierzbička.

W chwili otwarcia księgozbiór biblioteki był bardzo skromny liczył 374 wol. W ciągu roku przybyło z zakupu 730 wol. W dniu 31 grudnia 1983 r. księgozbiór liczył 1.104 wol. o strukturze: literatura piękna dla dzieci 359 wol., literatura piękna dla dorosłych 449 wol. i literatura z innych działów 296 wol. Właściwy dobór literatury do tej biblioteki jest zagadnieniem pierwszorzędnej wagi. Szczególnie staranny dobór ma na celu dostarczenie choremu właściwej książki. W skład księgozbioru wchodzi literatura fachowa dla personelu medycznego. Książki przechowywane są w zamykanych oszklonych szafach, umożliwiających wolny do-

stęp do książek. Czytelnicy mogą korzystać z katalogów.

Do końca 1983 r. zarejestrowano w bibliotece 383 czytelników, w tym 319 osób to chorzy a 64 personel szpitala - co stanowi 24% ogółu zatrudnionych. Spośród 383 czytelników 30 to dzieci do 14 lat, 19 - młodzież do 19 lat, 334 to osoby dorosłe - co stanowi 87,2% ogółu czytelników. Chorzy pochodzą z rozmaitych środowisk, przedstawiają sobą bardzo zróżnicowany poziom wieku i wykształcenia. Lżej chorzy przychodzą po książki do biblioteki. Do obłożnie chorych, do częściowo lub całkowicie unieruchomionych /chirurgia/ dociera z książkami i prasą bibliotekarz. Liczba książek wypożyczonych wyniosła w 1983 r. 1.850, w tym literatura piękna dla dzieci 395, literatura piękna dla dorosłych 1.047, literatura z innych działów 74. Niektórzy chorzy nie czytają w czasie choroby książek, lecz chętnie oglądają i czytają ilustrowane tygodniki. Zanotowano 334 wypożyczenia czasopism na oddziały. Biblioteka prenumeruje 25 tytułów gazet i czasopism. Czytelnicy mają możliwość korzystania ze zbiorów biblioteki na miejscu /w świetlicy jest 8 stolików z 32 krzesłami/. Skorzystało z tego 134 osób. Ogółem w ciągu roku zanotowano w bibliotece 1.631 odwiedzin. Nowa placówka biblioteczna dobrze pełni swą służbę na terenie Szpitala Rejonowego.

Wilhelmina Szybko

6. Biblioteka Publiczno-Szpitalna w Ostródzie

Biblioteka Szpitalna w Ostródzie powstała w 1973 r. Posiadała niewielki księgozbiór i prowadzona była przez różne osoby z personelu szpitala. Efekty działalności tej biblioteki były niewielkie. Celem usprawnienia działalności bibliotecznej wśród chorych i personelu, MBP wystąpiła z inicjatywą zorganizowania Biblioteki Publiczno-Szpitalnej. Dnia 8 maja 1981 r. została zawarta umowa między zespołem Opieki Zdrowotnej a Miejską Biblioteką Publiczną w Ostródzie, w sprawie założenia biblioteki publiczno-szpitalnej. ZOZ przeznaczył stałą kwotę w wysokości 15 tys. zł. rocznie na zakup książki, a MBP przekazała bibliotece komplet książek. Ponadto MBP

miała dokonywać zakupów nowości na rachunek ZOZ, opracowywać je i sprawować opiekę instruktażową. Nie załatwiono jednak sprawy zasadniczej - zatrudnienia pracownika. Prowadzenie biblioteki zlecono nadal jednemu z pracowników ZOZ, jako zajęcie dodatkowe, bez dodatkowego wynagrodzenia. Wpłynęło to ujemnie na działalność biblioteki. Była ona otwierana nieregularnie, księgozbiór zaniedbany a chorzy mieli utrudniony dostęp do książek. MBP wielokrotnie zwracała się do ZOZ w tej sprawie, ale nie odnosiło to żadnego pozytywnego skutku. Należy nadmienić, że współpraca MBP z ZOZ w tym okresie nie układała się najlepiej. Po długich staraniach MBP otrzymała w 1983 roku z Wydziału Kultury Urzędu Wojewódzkiego, pokrycie finansowe na zatrudnienie pracownika. Z dniem 1 lipca 1983 r. przyjęto do pracy na 3/4 etatu kol. Wandę Ostrowską, która przeszła praktykę wstępną w MBP.

Księgozbiór biblioteki jest niewielki /1064 wol./ . Korzystają z niego pacjenci i personel szpitala. Książki wypożyczane są w dni powszednie w bibliotece lub przez donoszenie ciężko chorym do łóżek. W pierwszym półroczu 1984 r. zarejestrowano 304 czytelników i 1452 wypożyczenia. Nie jest to wynik imponujący ale sytuacja biblioteki, podobnie jak całego szpitala, jest trudna. Ostróda już od wielu lat czeka na nowy budynek szpitala, gdyż obecny jest stanowczo zbyt mały i niefunkcjonalny.

Biblioteka Publiczno-Szpitalna nie ma własnego lokalu. Księgozbiór umieszczony jest obok fachowego księgozbioru lekarskiego w zamkniętych, przeszklonych szafach i znajduje się w świetlicy szpitalnej, która służy również jako miejsce narad personelu i magazyn kiosku "Ruch". Podczas narad bibliotekarka musi opuszczać pomieszczenie.

Kolejnym problemem jest brak oddzielnego wejścia. Do biblioteki można wchodzić przez pomieszczenie kiosku "Ruch". W przypadku gdy kiosk jest nieczynny, do biblioteki można wejść tylko przez pomieszczenie stołówki dla personelu, przez które, ze względów sanitarnych, nie wolno przechodzić pacjentom.

Innym problemem jest niedostatek odpowiednich książek. Zgromadzony księgozbiór nie zawsze odpowiada zainteresowaniom ludzi chorych. Napiw nowości jest niewielki z uwagi na skromny budżet, brak odpowiednich nowości i miejsca w bibliotece. W najbliższym czasie MBP przekaże dużą partię starannie dobranych

książek ze społecznej zbiórki przeprowadzonej w czasie Telewizyjnego Turnieju Miast Nysa-Ostróda.

Przedstawionych problemów biblioteki dyrekcja ZOZ nie może rozwiązać z uwagi na ciężką sytuację szpitala. Nie ma mowy o jakiegokolwiek modernizacji pomieszczeń. Na poprawę warunków można liczyć dopiero po wybudowaniu, za kilka lat, nowego budynku.

ZOZ nie może przeznaczyć większej sumy pieniędzy na bibliotekę. W tej sytuacji wszelkie dodatkowe koszty ponosi MBP, która dostarcza folię, druki, odzież ochronną i inne materiały niezbędne do działalności biblioteki. W najbliższym czasie planuje się zaopatrzyć bibliotekę w stoisko wystawowe, trwałe rozdzielacze do księgozbioru i napisy informacyjne.

Celina Pych

Nasze nowe biblioteki

7. W Kombinacie Ogrodniczym w Ięgałnach

1 grudnia 1982 r. nastąpiło otwarcie Biblioteki Publiczno-Zakładowej w Kombinacie Ogrodniczym w Ięgałnach - niedużej wsi położonej w odległości 12 km od Olsztyna, w gminie Barczewo. Tym samym zostały uwieńczone sukcesem kilkuletnie starania czynione w dyrekcji Kombinatu.

Biblioteka znalazła pomieszczenie w świetlicy hotelu robotniczego. Księgozbiór w liczbie ok. 1000 vol. umieszczono w szarach oszklonych, zamykanych - z konieczności - na klucz. Kierowniczką została Barbara Zwierkowska mająca wykształcenie bibliotekarskie. W praktyce połączenie świetlicy z biblioteką okazało się niekorzystne dla tej ostatniej. Odmienny charakter pracy obu tych placówek nie sprzyjał rozwojowi czytelnictwa, utrudniał nadzór nad księgozbiorem. Wkrótce więc kierowniczka zrezygnowała z pracy. Z dniem 1 lutego 1983 r. pracę w bibliotece podjęła Genowefa Gilewska. "Urzędowanie" w bibliotece rozpoczęła od starań o inne pomieszczenie. Otrzymała je. Był to bardzo mały pokój w bezpośrednim sąsiedztwie świetlicy. Nie zadowolili to wszakże p. Genowefy. Nadal zabiegała o bardziej stosowny na bibliotekę lokal. 15 maja 1983 r. biblioteka przeniosła się do kolejnego pomieszczenia,

które zajmuje do chwili obecnej. Jest to lokal o powierzchni 15 m² usytuowany na parterze hotelu robotniczego. BPMiG w Barczewie wyposażyła go w regały na książki i czasopisma, stół, biurko.

Biblioteka służy głównie 630 osobom zatrudnionym w Kombinacie. Czytelnikami są przede wszystkim mieszkańcy hotelu robotniczego, pracownicy Kombinatu mieszkający w pobliskim osiedlu oraz ich dzieci. Mieszkańcy wsi Łęgajny z rzadka korzystają z biblioteki. Przyczyn należy szukać w dość znacznej odległości od biblioteki i w tym, że we wsi znajduje się duży punkt biblioteczny Biblioteka na 31.XII.1983 r. zarejestrowała 92 czytelników i 1638 wypożyczeń. Według stanu na 31.X.1984 r. liczba czytelników wynosiła 126 i 1783 wypożyczenia. Księgozbiór liczył 1660 wol. i 15 tytułów czasopism. Zainteresowanie czytelników dorosłych budzi głównie lektura tzw. "rozrywkowa" i książki z gospodarstwa domowego. Uczący się poszukują lektur szkolnych, nierzadko też korzystają z księgozbioru podręcznego. Nieliczni tylko poszukują lektury fachowej. Powszechnie też wypożyczane są czasopisma do domu, bowiem korzystanie z nich na miejscu, z uwagi na szczupłość pomieszczenia bibliotecznego, jest utrudnione.

Bibliotekarka współpracuje z pracownikiem KO przy organizacji imprez, nawiązała kontakt z przedszkolem - dzieci regularnie odwiedzają bibliotekę, zapoznając się z jej pracą. Trudniej jest o współpracę ze szkołą znajdującą się we wsi i mającą nieźle zaopatrzoną bibliotekę szkolną.

Dyrekcja Kombinatu, poza lokalem, niełoży zbyt wiele na działalność biblioteki. Kierowniczką jest bowiem zatrudniona i w nagradzana przez Urząd Miasta i Gminy w Barczewie, w potrzebne do prawidłowego funkcjonowania biblioteki materiały i sprzęt zaopatruje ją Biblioteka Miasta i Gminy a książki zakupuje Oddział wiejski WBP /z budżetu WBP/. Kombinaty jedynie dostarcza folii do okładania książek oraz wymaga, aby pracownicy zwalniali się z pracy w ogrodnictwie stemplowali w bibliotece kartę obiegową.

Z perspektywy dwuletniej działalności biblioteki wynika, że decyzja o organizacji jej w tym ośrodku była słuszna. Biblioteka powoli wrasta w środowisko, które miało utrudniony dostęp do książki, a nawyki czytelnicze były nikłe lub żadne.

8. Nietypowa biblioteka w osiedlu Jaroty

Filia nr 18 przy ul. Wańkowicza była niejako prezentem gwiazdkowym dla mieszkańców osiedla Jaroty. Otwarta została 23 grudnia 1983 r. Skromnie i bez fanfar. Za to sama placówka wielka i jasna imponowała swoim wyglądem i kusiła do bliższego poznania.

Termin otwarcia biblioteki planowany równoległe do rozpoczynających się zajęć szkolnych został znacznie przekroczony. Zawinili tym razem wykonawcy sprzętu. Najbardziej niecierpliwiili się przyszli, najmłodsi czytelnicy. Nasza krzątanka wywoływała ich żywe zainteresowanie. No i wreszcie pojawiły się aż z 3 stron budynku szkolnego tablice inormujące o istnieniu placówki. Właśnie rozpoczęły się ferie i można było spokojnie "odeprzeć pierwszy atak czytelników". Choć wiedzieliśmy jak specyficzną placówką jest szkoła nr 25 w osiedlu Jaroty /liczy ponad 2.600 uczniów/ to jeszcze przez długi czas wprawiały nas w zdumienie informacje typu, że uczeń jest z klasy V "K".

Filia nr 18 jest placówką dziecięcą z oddziałem dla dorosłych. Właściwie były założenia organizacyjne. I choć księgozbiory i powierzchnie obydwu wypożyczalni są równe /w sumie 140 m²/, to dominowała ta pierwsza stało się faktem już od pierwszego dnia otwarcia. W tym czasie widać było, że w tym miejscu praca mierzony jest dzwonkiem szkolnym. I wtedy nawet pani kierowniczka stała na pierwszej linii tzn. na korytarzu lub przy drzwiach i "reguluje ruchem".

Można sobie wyobrazić pędzące na wyścigi często całe klasy. Właściwie znaczna część dzieci odwiedzających bibliotekę - chciałyby się powiesić i wpaść do biblioteki - korzysta z czasopism, część o ile może wypożycza książki. /w ciągu 10 m-cy pracy 18.907 wypożyczeń książek i ^{19.765} czasopism/. Nasze zaproszenia na po lekcjach rzadziej przynoszą skutek. Osiedle jest oddalone od szkoły i po raz drugi trudniej dotrzeć. Za to wieczory baśni, które weszły już w stały program zajęć mają swoje liczące kilkadziesiąt osób grono uczestników. Właściwie to same plakaty z pięknymi ilustracjami, które wykonuje kol. Krystyna Gawarewicz, przypominają i zachęcają do przyjęcia. Jako już stały element dekoracyjny są eksponowane rysunki dzieci. W ciągu 10 m-cy otwarcia placówki odbyło się sporo imprez: m.in. spotkanie autors-

kie z Aleksandrem Minkowskim i Jerzym Korkozowiczem, spotkanie z Janiną Górnikiewicz z okazji Dni Morza, konkursy zgaduj-zgadule w imprezie organizowanej na Dzień Matki uczestniczyli nawet - jeden ojciec. W I półroczu pracy, szkoła zręcznie wkomponowała tzw. "okienka" w codzienny tok zajęć biblioteki. Kol. Maria Szymocha, która jest kierownikiem całej placówki była w zasadzie w stałym pogotowiu. Po prostu zjawiała się pani z klasą i odbywała się lekcja biblioteczna bez wcześniejszych uzgodnień. W sumie było tych lekcji ponad 25. Wypada tu też pochwalić się, że warsztat pracy placówki jest dobrze przygotowany. Staraliśmy się o to bardzo. A więc piękne, estetycznie wykonane informacje o księgozbiorze /dzieło plastyka Wiesława Wachowskiego/, o seriach wydawniczych, rozdzielacze działowe i alfabetyczne, porządnie prowadzone katalogi, wystawki książek z odpowiednią oprawą plastyczną zmieniane kilka razy w miesiącu. A przede wszystkim księgozbiór może nie tak liczny w chwili otwarcia, ale pięknie opracowany i kilkadziesiąt tytułów czasopism.

Filia nr 18 jest jedyną placówką na terenie Olsztyna dokonującą własnego zakupu książek poza zakupem centralnym. Korzysta z usług sąsiedzkich księgarń. Tak więc książki wpływając dwoma kanałami zwiększyły ilość zbiorów o 2.000 woluminów w ciągu 10 miesięcy /w sumie aktualnie jest już ponad 10.000 wol./. Nie jest to wprawdzie ilość zadowalająca przy liczbie czytelników 1.153, ale w sposób znaczący wspomaga bibliotekę szkolną.

Znacznie słabiej prosperuje wypożyczalnia dla dorosłych. Martwi się tym uroczę kol. Barbara Kuryło. Dotychczas zapisało się do niej 300 czytelników, którzy wypożyczyli w ciągu 10 miesięcy 1984 r. 5.000 wol. Na ten stan wpływa zapewne obecność drugiej placówki - Filii nr 15 mieszczącej się przy ul. Murzynowskiego, na tym samym osiedlu, lepiej zaopatrzonej i działającej od 3 lat.

Zamierzenia projektantów szkoły zmierzały do stworzenia ośrodka oświatowo-kulturalnego w osiedlu, w którym poza księgarnią i biblioteką znajdują miejsce kluby młodzieżowe i in. Czas pokaże w jakim stopniu plany te zostaną zrealizowane.

Zdzisława Kosmowska

II. BIBLIOTEKARZE. LUDZIE KSIĄŻKI.

Warmia piórem opisana - o twórczości Marii Zientary-Malewskiej.

/Skrót referatu wygłoszonego na sesji poświęconej twórczości Marii Zientary-Malewskiej, zorganizowanej przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną i Oddział Wojewódzki Stowarzyszenia PAX w Olsztynie, w dniu 17 października 1984 roku/.

Różnymi drogami biegło życie Marii Zientary-Malewskiej, w różne miejsca rzucały ją losy ale zawsze Warmia pozostawała najbliższą jej przyciągając ją do siebie, czemu dawała wyraz w całej swojej twórczości w okresie sześćdziesięciu pięciu lat. Charakterystyczny dla dorobku pisarskiego monotematyzm wynikał z ogromnego przywiązania pisarki do stron rodzinnych i z pragnienia ukazania najważniejszych spraw dotyczących Warmiaków.

Pierwsze wiersze młodej poetki powstały pod wpływem osobistych przeżyć w rodzinnej wsi Brąswaldzie. Przyroda, życie mieszkańców, podziw dla piękna natury, uwielbienie Boga jako Stwórcy otaczającego świata - to tematyka jej młodzieńczej poezji. O "sztuce rymowarej" wiedziała wiejska dziewczyna tylko tyle, że wiersz musi rymować, podobnie jak ludowe "kurlantki", których od najmłodszych uczyła ją matka. Zachętą do dalszego pisania była ocena wierszy dokonana przez duchowego przewodnika Marii Zientary - księdza Walentego Barczewskiego. Swoje wiersze zamieszczała warmińska poetka w "Gościu Niedzielnym", dodatku do "Gazety Olsztyńskiej", podpisując kryptonimami M.Z. z Brąswaldu, Maria z Brąswaldu. Dopiero później, zaczęła pracować w redakcji "Gazety Olsztyńskiej" w 1921 roku, a ten jakby ośmielił ją, by ujawnić własne autorstwo.

Rodowód tego poetyckiego dorobku wywodził się z wzorców polskiej literatury klasycznej - Mickiewicza, a głównie Konopnickiej i Kasprówicza. W literaturę liryczną sięgała młoda poetka, gdy miała już za sobą edukację w szkole, zdobywaną na lekcjach u księdza Barczewskiego, na kursach literackich w Olsztynie prowadzonych przed plebiscytem przez prof. Lelewela i wreszcie, gdy odbywała naukę w Seminarium Duchownym w Krakowie. Tradycje poezji polskiej przeschębiała w swoich wierszach na grunt warmiński, tym naśladowictwem prowadząc

swoich współrodaków na szlaki literatury narodowej.

Z czasem w poezji Marii Zientary coraz częściej i mocniej zaczęła pobrzmiwać nuta patriotyczna, gdy ważne wydarzenia historii zmienić miały losy Warmiaków - plebiscyt i następstwa poplebiscytowej klęski. Znamierne wśród juveniliów poetki są dwa wiersze: "Wytrwaj aż do końca" i "Odpowiedź". Pierwszy budził świadomość narodową Warmiaków, nawołując ich po przegranym plebiscycie do pozostania na ziemi przodków, na Warmii:

Jaś w ojczyźnie - prawda - miło,
Bo gdzież lepiej by nam było,
Lecz i w Polsce nie ma nieba,
A Polaków tu nam trzeba!

I drugi wiersz, będący odpowiedzią na kierowane pod adresem poetki ataki, krytykujące jej twórczość, które rzucał w prasie niemieckiej wróg Polaków Max Worgitzki, wiersz - credo poetki jakiemu wierna pozostała przez całe życie:

Sąduję rymy z prostych słów
I proste wszystkie moje pieśni /.../
Dla ludu mego śpiewać chcę.
Bo lud nasz biedny ukochałam,
Może choć jedną otrę łzę
A wszystkie otrzeć tak bym chciała.

Cwałtowny wybuch młodzieńczej twórczości na początku dwudziestolecia międzywojennego ustępuje miejsca w życiu Marii Zientary w latach następnych działalności w ruchu polonijnym, a przede wszystkim pracy w polskim szkolnictwie na terenie Niemiec. Od czasu do czasu pojawiają się w prasie polskiej: "Gazecie Olsztyńskiej" czy "Głosie Pogranicza i Kaszub" wiersz poetki czy też artykuły, sięgające po bliskie Polakom sprawy.

W latach powojennych znów ożyła i rozbrzmiała poetka nuta warmińskiej twórczyni. Nie od razu jednak drukowano jej wiersze, nie od razu uznano ją za poetkę regionu. Po pierwszych latach przemilczania faktu istnienia twórczości Marii Zientary w dwudziestolecie międzywojennym, zaczęły ukazywać się jej utwory na łamach utworzonego dodatku do "Słowa Powszechnego" - "Słowa na Warmii i Mazurach". Stało się to dopiero po przyjęciu po-

tki do Związku Literatów Polskich na uroczystości obchodów ku czci oety mazurskiego Michała Kajki w Elku w 1952 roku. wiersze z tych at oddają aktualne sprawy, rozgrywające się na Warmii, odbijają społeczne wydarzenia, pisane są znów z potrzeby chwali, gdy trzeba walczyć o uznanie Warmiaków za ludność razennie polską, zamieszają od wieków na tych ziemiach, gdy trzeba budzić poczucie przyależności narodowej, gdy należy zaakcentować zachodzące na Warmii Mazurach procesy integracyjne. Pragnieniu zbliżenia ludności auto-tonicznej z ludźmi przybyłymi na te ziemie dała wyraz w poetyckim mentarzu:

Dłonie podajmy bratnie i drżące
Miech po łzach, głodzie i poniewierce
Wspólnie zleczy my rany krwawiące -
A wy za serce - dajcie nam serce.

W latach powojennych poetycka twórczość Marii Zientary podej-wała przede wszystkim wydarzenia współczesne, natomiast proza od-acała się ku dawnym czasom, ukazując historię Warmii, życie jej eszkańców w minionych wiekach, obyczaje miejscowego ludu i bogaty raz obyczajów. Ta tematyka zapełnia karty wielu utworów warmiń-nej pisarki począwszy od pierwszej książki napisanej wspólnie andą Pieńkowską i wydanej w 1954 roku "Rośnie do słońca", będącej orem reportaży z miejscowości warmińskich. Przeszłość historycz-Olsztyna i okolicznych wsi opisała Zientara-Malewska, współczesne ty oddała w reporterskim zwiadzie Pieńkowska. W rok później na ki księgarskie trafia kolejna książka pisarki "Legends dwóch k", gdzie autorka łączy opowiadania współczesne, prezentujące idee egracji miejscowej ludności z napływową, z baśniami, których ja rozgrywa się w scenerii warmińskiej przyrody - lasów, pól, je-r. Lokalny koloryt legend i podań wzbogaca język bohaterów, za- any w gwarze regionu, nie poddany literackiej stylizacji. Również tobiograficznej książce "Śladami twardej drogi", wydanej w 1966 i, wiele miejsca poświęca Zientara-Malewska wspomnieniom własnego ecinstwa i młodości na Warmii. By zakończyć rejestr pozycji pro-rskich, w których Warmia "została piórem opisana", trzeba wspom- o zbiorze pięknych legend warmińskich: "Baśnie znad Łyny" /do- ały się dwóch wydań - 1970, 1974/, następnie o książce "Księża i warmińskiej" /wyd. 1972/, "Działacze spod znaku rodła" /wyd. /, gdzie prezentowane są m.in. sylwetki Polaków działających

w ruchu polonijnym na Warmii, "To nie ballada, to prawda" /wyd. 1976/, "Gietrzwałd - dzieje polskości" /wyd. 1976/. Obecnie wydawnictwo "Pojezierze" przygotowuje do druku napisaną w ostatnich latach książkę pisarki "Wieś nad łąkami", poświęconą jej rodzinnej wsi - Brąswadowi.

Wśród siedemnastu pozycji książkowych, które wyszły spod pióra Marii Zientary-Malewskiej, tylko dwie odbiegają od tematyki warmińskiej, opisuje w nich autorka fakty związane z własną pracą nauczycielską na ziemi złotowskiej i babimojskiej, rzucając osobiste losy na tło historii tych ziem i życia ich polskich mieszkańców - są to książki "Złotow szczyzna" /wyd. 1971/ i "Płonące krzaki nad Obra" /wyd. 1961/.

Jednak najpełniejszym zapisem obrazu dawnej Warmii w całym dorobku pisarskim Marii Zientary-Malewskiej stała się książka "Warmio moja miła", wydana w pięknej szacie graficznej przez Instytut Wydawniczy "Pax" w 1959 roku, będąca kompendium wiedzy o tym regionie. Warto szerzej zatrzymać się nad tą pracą, dziś już prawie nie do zdobycia nawet w bibliotekach, w których należy do książek spisanych na straty "zagubionych" przez czytelników.

Książkę "Warmio moja miła" można podzielić na pięć odrębnych części tematycznych, choć nie są one przez pisarkę wyodrębnione. Autorka wprowadza czytelnika w piękno przyrody - jeziora, lasy, klimat, krajobraz ukazuje w formie poetyckiego opisu, przeplatają go legendą, czy przysłowiem ludowym podanym w gwarze. W dalszej części książki Zientara-Malewska odwołuje się do wydarzeń historycznych. Przedstawia losy Warmii od XV wieku po wiek XIX, gdy ludność gwałbiły wojny, pożary, klęski żywiołowe, zarazy i głód. Ukazuje niszczącą się germanizację i walkę o polskość, przypadające na drugą połowę XIX wieku, kreśli sylwetki ludzi, którzy stali się bohaterami sprawy polskiej. Wspomina o rozwoju prasy wydawanej w polskim języku w Niemczech, na koniec opisuje zabytki architektury, przeważnie sakralnej, znaczącej ślady polskich duchownych jak i polskich rzemieślników, którzy te obiekty wznosili. Pisarka sięga po różne dokumenty, przekazy historyczne, jednak w przeważającej mierze opiera się na własnych wspomnieniach, bądź znanych jej przekazach ustnych. Stąd trudno oddzielić prawdę od zniekształconych czasem relacji naocznych świadków czy wręcz anegdot opowiedzianych przy różnych okazjach.

dokumentu etnograficznego z życia ludu warmińskiego są te partie tekstu, w których autorka systematyzuje wiedzę o folklorze regionu, opowiada o codziennym życiu wsi, o jej zabudowie, ubiorze mieszkańców, ich zajęciach, o zwyczajach i obrzędach, sztuce ludowej i gwarze warmińskiej, o baśniach i legendach przekazywanych z pokolenia na pokolenie. We wstępie, poprzedzającym zaprezentowane legendy, pisarka dokonuje próby ich charakterystyki i klasyfikacji. Są to legendy związane z dziejami Warmii, z jej zabytkami: wiele legend dotyczy przyrody regionu: jezior, lasów, wzgórz, wysp i rzek, wiele opowiada o skarbach ukrytych w ziemi i drzewach, o ludziach, którzy tych skarbów szukają. Nie brak też legend mówiących o przywarach ludzkich jak skąpstwo, gadulstwo, lenistwo. Książkę kończy rejestr przysłów i powiedzonek ludowych, większość zapisanych w gwarze, nabierających znaczeń aforyzmów, które obrazują życie wiejskie i przepowiednie związane z pogodą.

W okresie powojennym autorka "Warmii mojej miłej" wykorzystała prozę z pełną świadomością, pragnąc odkryć i przybliżyć współczesnemu czytelnikowi dawne dzieje ziemi warmińskiej. Lata walki o polskość i obyczaje miejscowego ludu, utrwalone wielowiekową tradycją. Maria Zientara-Malewska pragnęła utwalić w świadomości czytelniczego odbiorcy przeświadczenie, jak silne były związki ludności etnicznie polskiej, żyjącej w Niemczech, z całym narodem polskim. Do czytelników docierała odwołując się do ich uczuć i emocji, tych samych czynników, które zrodziły i kształtowały twórczość pisarki - przywiązanie do ziemi rodzinnej Warmii.

Hanna Sewicka

9. Pani Ziuta ze Świątek

Biografia Józefy Morgiewicz, kierowniczkii Gminnej Biblioteki Publicznej w Świątkach, jest właściwie krótka i na pozór zwyczajna. Jednak rola, jaką odegrała i odgrywa w swoim środowisku, stawia ją w rzędzie zasłużonych bibliotekarzy naszego województwa.

Pracę zawodową rozpoczęła Józefa Morgiewicz w wieku 16 lat, początkowo jako pracownica biurowa, a następnie organizator pracy kulturalno-oświatowej w Ełdych Wielkich. Z dniem 1 września 1957 r. została kierownikiem Gromadzkiej Biblioteki Publicznej i od tej pory historia jej życia spleta się ściśle z historią biblioteki w Świątkach. Nie miała żadnego doświadczenia w tej pracy wymagającej przecież współdziałanie z różnymi instytucjami, szkołami, władzami lokalnymi. Trudności te zostały jednak szybko przezwyciężone. Równie dobrze poradziła sobie pani Ziuta z opracowaniem i uporządkowaniem księgozbioru.

Biblioteka mieściła się początkowo w ciasnym lokalu przy Przystanku Rady Narodowej. Gdy rozpoczęto budowę Domu Strażaka, mieszkańcy wsi wysunęli propozycję dobudowania piętra na potrzeby biblioteki. Wiele wysiłku włożyła pani Ziuta w urządzenie nowych pomieszczeń i przeniesienie księgozbioru. Wydawało się w owych czasach, jest to lokal obszerny, ale szybko zapełnił się on książkami. Szczerze mówiąc, ciasno zrobiło się po połączeniu tej placówki z biblioteką szkolną. Księgozbiór biblioteki zwiększył się o kilka tysięcy woluminów, przybył także nowy pracownik w pełnym wymiarze godzin zatrudniony przez Szkołę Gminną.

I dotychczas dobrze działająca biblioteka, staje się odta prądującą w województwie. Nie tylko wypożyczają się tu książki, ale wychodzi naprzeciw zainteresowanym i potrzebom czytelników, organizując imprezy popularyzujące książkę i czytelnictwo m.in. spotkania autorskie, konkursy, uroczystości z okazji Dnia Matki, Dnia Kobiety, Dnia Dziecka itp.

Gdy w 1982 roku powstał projekt remontu Domu Strażaka, zaczęła zabiegać pani Józefa o dobudowanie dodatkowego pomieszczenia. Jej działania zostały uwieńczone powodzeniem. Biblioteka uzyskała

powierzchnię 30 m², gdzie w roku następnym urządzono czytelnię.

Współpraca ze szkołą istniała zawsze. Po połączeniu obu bibliotek stała się codziennością. Ciekawe formy z najmłodszymi czytelnikami m.in. międzyszkolne konkursy recytatorskie, pochody postaci książkowych, na stałe weszły do programów prac oświatowo-wychowawczych. Pracownicy biblioteki uczestniczą regularnie w pracach Rady Pedagogicznej, dokonują analiz czytelnictwa pod kątem potrzeb szkoły.

Pani Ziuta zawsze uczyma, pogodna, koleżeńska stara się być pomocną i potrzebną tym wszystkim, którzy potrzebują jej cennych rad wynikających z długoletniego doświadczenia. Nie szczędzi także sił w pracach zarówno na rzecz swojej wsi podległej filii jak też własnego warsztatu pracy.

Jest radną Gminnej Rady Narodowej czwartej kadencji, członkiem komisji d/s kultury, oświaty i spraw socjalnych, przewodniczącą Rady Gminnej PRON.

Za pracę i działalność społeczną została uhonorowana wieloma cennymi odznaczeniami m.in. Srebrnym Krzyżem Zasługi, odznakami Zasłużony Działacz Kultury oraz Zasłużonym dla Warmii i Mazur.

Cieszy się także szacunkiem współpracowników, dużym zaufaniem i uznaniem zwierzchników, cenią ją czytelnicy za wiedzę i okazaną pomoc.

Dewizą pracy pani Ziuty jest Maksyma Joachima Lelwela:

"Biblioteka nie jest po to, by była w paki
pozamykana albo do ozdoby służąca, jest po to,
by była powszechnie użytkowana".

rzeczywiście jej biblioteka jest placówką żywą, tętniącą gwarem, miejscem spotkań starszych i młodszych czytelników ze Świątek okolic. Świadczą choćby o tym poniższe liczby: księgozbiór ę 700 wol. /w tym 12.400 w części "publicznej" i 8.300 szkolnej/. ytelnicy - 640 /w tym 358 do lat 14/, wypożyczenia - 13.841. rzeba dodać, że w 1963 roku nastąpiło znaczne obniżenie wyników telnictwa, w stosunku do lat poprzednich, z uwagi na długotrwa- remont biblioteki i zlokalizowanie placówki na ten okres w lo- u położonym poza wsią.

Zofia Koprowska

III. POMOCE METODYCZNE. PRZEPISY PRAWNE.

11. Historia Literatury Polskiej

Okres 40 - lecia PRL

/Lekcja biblioteczna dla uczniów szkół średnich/

Celem lekcji jest wskazanie uczniom - literatury przedmiot metody poszukiwania materiału, sposobu korzystania z podręczników i informatorów, a także wdrożenie do posługiwania się warsztatem bibliotecznym przy opracowywaniu tematów literackich.

W niniejszej lekcji posłużyłam się wyłącznie podręcznikami z zakresu historii literatury. Lekcję można więc ewentualnie uzupełnić dodatkową lekturą szczegółową.

Tematyka i kolejność pytań jest tak uporządkowana, by mogła objąć cały okres 40-lecia, wykazać jego zróżnicowanie i ewolucję przypomnieć sylwetki najważniejszych twórców, wskazać krytyków i historyków literatury zajmujących się tym okresem historyczno-literackim.

Zespoły opracowujące pytanie powinny liczyć 2-3 osoby. Czas trwania lekcji - 2 godziny lekcyjne:

- pogadanka wstępna, rozdanie kartek ćwiczebnych	- 10 min.
- prace w grupach	- 30 min.
- omówienie wykonanych zadań	- 45 min.
- podsumowanie	- 5 min.

PRZEBIEG LEKCJI:

Pogadanka wstępna, którą przeprowadza nauczyciel, lub bibliotek. powinna zawierać: omówienie celu lekcji, wskazanie metody poszukiwania książki, objaśnienie techniczne dotyczące wykonywania ćwiczeń.

K a r t y ć w i c z e b n e:

/uwaga: w kartach pominięto polecenie typu: "Odszukaj w katalogu "przynies książkę z półki" itp./.

I. OKRESY LITERACKIE. Praca zbiorowa pod red. J. Majdy. -
Warszawa 1983.

1. Odszukaj w podręczniku bibliografię okresu powojennego. Wynotuj wszystkie ogólne opracowania historycznoliterackie.
2. Przeczytaj fragment rozdziału S. Jaworskiego, na str. 7-11. Podaj definicję "okresu historycznoliterackiego" i "prądu literackiego".
3. Przeczytaj fragment rozdziału "Literatura polska po 1939 roku", na str. 327. Podaj nazwisko autora opracowania. Powiedz, na jakie odcinki czasowo zwykliśmy dzielić ten okres literacki.
4. Powiedz, jaki słownik zamieszczony jest na końcu podręcznika, kto go opracował. Odszukaj hasło: "powieść historyczna". Wymień piszących współcześnie przedstawicieli tego gatunku literackiego.

II. Maciąg Wł.: LITERATURA POLSKI LUDOWEJ 1944-1964. - Warszawa 1973.

1. Na podstawie spisu treści opisz zawartość tematyczną I i II części podręcznika. Wynotuj ze spisu nazwiska wybitnych krytyków i historyków literatury okresu XX-lecia powojennego.
2. Posługując się spisem treści, w części "Prozaicy" - odszukaj opracowanie o Jarosławie I w a s z k i e w i c z u. Odnotuj ważniejsze wydarzenia z lat 1945-1949. Z zamieszczonej na końcu rozdziału bibliografii wynotuj najważniejsze opracowania o Iwaszkiewiczu.
3. Odszukaj rozdziały "Najważniejsze nagrody literackie, przyznane w latach 1946-1964". Wymień autorów, nagrodzonych w latach 1948-1959.

II. Wyka K.: POGRANICZE POWIEŚCI. Proza polska w latach 1945-1948. - Wyd. II. Warszawa 1974.

1. Na podstawie noty wydawniczej - powiedz, jakie prace stanowią zawartość tego tomu. Wymień czasopisma, w których drukowane były zamieszczone tu szkice.

2. Na podstawie spisu treści /cz.II - Sprawdzenia/ i spróbuj wymienić tendencje tematyczne prozy literackiej pierwszych lat powojennych.
3. Przeczytaj pierwszy fragment eseju "Pogranicze powieści". Scharakteryzuj rynek wydawniczy tego okresu.
4. Przeczytaj rozdział II eseju "Sprawy prozy". Odczytaj głośno fragmenty najtrafniej charakteryzujące "proces pisarskiego konstruowania rzeczywistości" w MEDALIONACH Zofii Nałkowskiej.

IV. O LITERATURZE POLSKIEJ. Materiały. Cz.II: Polska Literatura współczesna. Warszawa 1976.

1. Na podstawie wstępu i spisu treści, powiedz - dla kogo przeznaczona jest antologia, jakiego rodzaju teksty zawiera. Omów budowę publikacji.
2. Przejrzyj artykuł A.Lema "Z problemów periodyzacji nowszej literatury". Wymień i krótko scharakteryzuj okresy, na jakie dzieli autor powojenną literaturę polską.
3. Przeczytaj spis treści - cz. D r a m a t. Wymień dramaty opisane w poszczególnych rozdziałach. Podaj nazwiska autorów rozdziałów.
4. Odszukaj artykuł W.Natensona "Dwa teatry". Powiedz, w jakim czasopiśmie i w którym roku zamieszczony był niniejszy artykuł.

V. O LITERATURZE POLSKIEJ. Materiały. Cz.III. Programy i polemiki literackie. Warszawa 1982.

1. Przeczytaj fragment wstępu na str.7. Powiedz, z jakich tekstów składa się antologia, jaki przedstawia program. Wymień funkcje, jakie przypisywał literaturze pięknej Kazimierz Wyka.
2. Przeczytaj tekst M.Kierczyńskiej "O realizmie socjalistycznym" z 1950 roku. Scharakteryzuj program literacki tego okresu.
3. Przejrzyj tekst Wł.Maciąga "Program realizmu socjalistycznego i jego realizacja". Powiedz, jakie funkcje wyznaczyła twórczości artystycznej w okresie stalinowskim. Jakie cza

sopismo literackie grupowało awangardę pisarzy tego okresu.
4. Gdzie i kiedy odbył się przełomowy Zjazd Pisarzy. Jakie były jego następstwa.

VI. HISTORIA LITERATURY POLSKIEJ W ZARYSIE. Pod red. M. Stępnia i A. Wilkonia. Warszawa 1978 PIW /lub inne/.

1. Zapoznaj się z bibliografią zamieszczoną w podręczniku. Zannotuj, z jakich działów składa się bibliografia literatury po roku 1939.

Wymień opracowania dotyczące twórczości Marii Dąbrowskiej, Jarosława Iwaszkiewicza i Tadeusza Różewicza.

2. Odszukaj w spisie treści rozdział "Literatura po roku 1939". Zannotuj nazwisko autora. W tekście rozdziału odszukaj fragment dotyczący literatury emigracyjnej po 1956 roku. Wymień nazwiska i ważniejsze utwory pisarzy tworzących na emigracji.
3. Odszukaj w indeksie nazwisko Jerzego Andrzejewskiego. Odpisz strony z ważniejszymi informacjami. Powiedz, jak są zaznaczone. Odszukaj je w tekście podręcznika. Objasnij powstanie tytułu powieści *POPIÓŁ I DIAMENT*.

1. Balcerzan E.: POEZJA POLSKA W LATACH 1939-1965. Cz. I.: Strategie liryczne. Warszawa 1982.

1. Przeczytaj wstęp. Powiedz, na jakie 4 pytania odpowiada książka. Co oznacza wg autora pojęcie "strategii lirycznej".
2. Przeczytaj fragment rozdziału "Poezja wobec wojny", Strategia świadka pt. "Koniec wojny, czas zeznań lirycznych". Scharakteryzuj krótko poezję twórców, którzy zabrali głos w tej sprawie.
3. Przeczytaj fragment rozdziału V pt. "Strategia agitatora wobec strategii świadka". Powiedz, jakimi środkami wyrazu charakteryzowała się poezja agitacyjna okresu realizmu socjalistycznego. Wymień poetów, piszących w tym okresie.

• Bartelski L.M.: SYLWETKI POLSKICH PISARZY WSPÓŁCZESNYCH. Warszawa 1975.

1. Z informacji o autorze książki wynotuj jego prace krytyczno-literackie.

2. Na podstawie spisu treści i spisu ilustracji - wymień przedstawione w publikacji sylwetki. Powiedz, jaki układ rozdziałów zastosował autor.
 3. Odszukaj rozdział o Tadeuszu B o r o w s k i m. Zannotuj, z jakich elementów składa się całość informacji. Przedstąp cechy charakterystyczne obozowej twórczości pisarza.
 4. Przejrzyj rozdział o Leonie K r u c z k o w s k i m. Powiedz, jakie sytuacje ideowo-moralne stanowiły najczęściej sens jego sztuk poetyckich.
- IX. Bartelski L.M.: POLSCY PISARZE WSPÓŁCZEŚNI. Informator 1944-1974. Warszawa 1977.
1. Przeczytaj przedmowę autora. Powiedz, jaka jest ilościowa i tematyczna zawartość oraz budowa informatora.
 2. Na przykładzie hasła: " K u n c e w i c z o w a M a r i a " omów jego budowę, zawartość merytoryczną. Zwróć uwagę na to, co z dorobku twórczego pisarki znalazło się w słowniku. Rozszyfruj nazwy wydawnictw. Wynotuj ważniejsze opracowania o pisarce.
 3. Odszukaj hasło: " N o w a k Tadeusz ". Wynotuj pierwsze wydania jego książek. Powiedz, jakie otrzymał nagrody literackie.
- X. AUTORZY NASZYCH LEKTUR. Szkice o pisarzach współczesnych. Pod red. Wł. Maciąga. Wrocław 1973.
1. Na podstawie słowa wstępnego, powiedz, dla jakiego typu odbiorców przeznaczony jest podręcznik. Jakie kryterium zdecydowało o doborze informacji.
 2. Ze spisu treści wynotuj autorów poszczególnych opracowań
 3. Przejrzyj opracowanie Wł. Maciąga o Marii Dą b r o w s k i e j. Powiedz, czym wyrażała się ideologia pozytywna w twórczości pisarki. Zapoznaj się z bibliografią zamieszczoną na końcu rozdziału. Wynotuj utwory M. Dąbrowskiej, wydane po roku 1945. Wymień nazwiska krytyków literackich, zajmujących się twórczością pisarki.

XI. Maciąg Wł.: 16 PYTAŃ.- Portrety polskich prozaików współczesnych. Kraków 1961.

1. Przejrzyj wstęp. Powiedz, jakie jest merytoryczne założenie tego zbioru krytyk.
2. Na podstawie spisu treści wymień nazwiska pisarzy, których sylwetki zamieszczono w zbiorze.
3. Przejrzyj rozdział o twórczości Teodora P a r n i c - k i e g o. Powiedz, czym charakteryzuje się jego powieść historyczna oraz jakie zarzuty stawia mu autor opracowania. Przejrzyj bibliografię. Powiedz, w jakich czasopismach, w okresie powojennym zamieszczone były recenzje SREBRNYCH ORLÓW.
4. Przeczytaj cz.2.,3 i 4 zakończenia. Wymień grupy pokoleniowe, wyodrębnione przez Wł.Maciąga w literaturze powojennej.

XII. Burkot S., Stępień M.: WSPÓŁCZESNA LITERATURA POLSKA . Przewodnik i materiały. Warszawa 1977

1. Przeczytaj fragment wstępu na str. 6. Powiedz, dla jakiego odbiorcy przeznaczony jest przewodnik, oraz jakiego rodzaju informacje zawiera.
2. Przeczytaj tekst na str. 123-124 o nurcie chłopskim w literaturze. Wymień reprezentantów tego nurtu.
3. Odszukaj w spisie treści informacje o Julianie K a w a l - c u. Powiedz, na czym polega nowatorstwo jego spojrzenia na problemy wsi polskiej, scharakteryzuj środki artystyczne, którymi się posługuje.
4. w dziale "Bibliografia" odszukaj notę bibliograficzną o twórczości J.Kawalca. Wymień autorów, zajmujących się jego twórczością. Wymień czasopisma, w których najczęściej zamieszczane są opracowania i recenzje.

Barkot S.: SPOTKANIA Z POEZJĄ WSPÓŁCZESNĄ. Warszawa 1977.

1. Przejrzyj uwagi wstępne, przeczytaj ich końcowy fragment. Wymień nazwiska przedstawionych przez autora trzech pokoleń poetów.
2. Przejrzyj rozdział o Stanisławie G r o c h o w i a k u. Wyjaśnij nazwę "turpizm". Powiedz, przy pomocy jakich

środków artystycznych był wyrażany. Który ze znanych poetów z nim polemizował.

3. Odszukaj rozdział "Ewa Lipska". Wynotuj ważniejsze opracowania krytyczne o twórczości poetki. Powiedz, gdzie zamieszczona jest bibliografia opracowań.

XIV. Sandauer A.: POECI CZTERECH POKOLEŃ. Kraków 1977.

1. Przeczytaj spis treści. Spróbuj dokonać podziału przedstawionych sylwetek twórczych na 4 /tytułowe/ pokolenia.
2. Przeczytaj fragment rozdziału o Leopoldzie Staffie, dotyczący jego twórczości powojennej. Wymień cztery okresy, charakterystyczne dla twórczości poety.
3. Przejrzyj rozdział "Pogodzona z historią /Rzecz o Wisławie Szymborskiej". Przeczytaj zakończenie. Scharakteryzuj krótko twórczość poetki.
4. Przeczytaj rozdział "Poezja tragicznego ładu /Rzecz o Tadeuszu Sliwicku". Wytlumacz powiedzenie Sandauera "za swoje uznał Horecjan'skie hasło "naturem sequi" - iść za naturalnym porządkiem rzeczy".

Podsumowanie lekcji: Podsumujemy zdobyte informacje, przypominając wykorzystane źródła, wskazując dodatkową literaturę przedmiotu. Proponujemy szersze zapoznanie się z dziełem 82/091/ księgozbioru podręcznego i popularnonaukowego. Lekcję można uzupełnić wystawką książek zawierającą książki i inne materiały związane z literaturą 40-lecia.

Bibliografia:

1. OKRESY LITERACKIE. Praca zbiorowa pod red. J. Majdy. Warszawa 1953
2. Maciąg Wł.: LITERATURA POLSKI LUDOWEJ 1944-1964. Warszawa 1973
3. Wyka K.: POGRANICZE POWIEŚCI. Proza polska w latach 1945-1948. Wyd. II. Warszawa 1974.
4. O LITERATURZE POLSKIEJ. Materiały. Cz. II: Polska literatura współczesna. Warszawa 1976.

5. O LITERATURZE POLSKIEJ. Materiały. Cz.III: Programy i polemiki literackie. Warszawa 1982.
6. HISTORIA LITERATURY POLSKIEJ W ZARYSIE. Pod red. M. Stępnia i A. Wilkonia. Warszawa 1978 PIW /lub inne/.
7. Balcerzan E.: POEZJA POLSKA W LATACH 1939-1965. Cz.I: Strategie liryczne. Warszawa 1982.
8. Bartelski L.M.: SYLWETKI POLSKICH PISARZY WSPÓŁCZESNYCH. Warszawa 1975.
9. Bartelski L.M.: POLSCY PISARZE WSPÓŁCZESNI. Informator 1944-1974. Warszawa 1977.
10. AUTORZY NASZYCH LEKTUR. Szkice o pisarzach współczesnych. Pod red. Wł. Maciąga. Wrocław 1973.
11. Maciąg Wł.: 16 PYTAŃ. Portrety polskich prozaików współczesnych. Kraków 1961.
12. Burkot S., Stępień M.: WSPÓŁCZESNA LITERATURA POLSKA. Przewodnik i materiały. Warszawa 1977.
13. Burkot S.: SPOTKANIA Z POEZJĄ WSPÓŁCZESNĄ. Warszawa 1977.
14. Sandauer A.: POECI CZTERECH POKOLEŃ. Kraków 1977.

Oprac. Krystyna Strzelecka

/przedruk z "Biuletynu Informacyjno-
Instrukcyjnego" 1984 r. nr 2/.

12. Wybór przepisów prawnych dotyczących bibliotek
i spraw pracowniczych opublikowanych w okresie

1 VII - 30 X 1984 r.

Ustawa z dnia 26 IV 1984 r. o upowszechnianiu kultury oraz o prawach i obowiązkach pracowników upowszechniania kultury /Dz.U. Nr 26, poz. 129/.

Rozporządzenie MPPISS z dnia 26 VI 1984 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie pracowniczych urlopów wypoczynkowych /Dz.U. Nr 35, poz. 188/ - zmiany w zasadach obliczania wynagrodzenia za czas urlopu określanych w rozporządzeniu z dnia

3. Rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 25 VII 1984 r. w sprawie prowadzenia rejestru instytucji upowszechniania kultury oraz ewidencji placówek upowszechniania kultury /Dz.U. Nr 39, poz.206/.
4. Rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 25 VII 1984 r. w sprawie zasad zlecania przez rady narodowe organizacjom społecznym zadań w zakresie upowszechniania kultury i określanie sposobu ich finansowanie /Dz.U. Nr 39, poz.207/.
5. Rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 25 VII 1984 r. w sprawie wykazu instytucji upowszechniania kultury o znaczeniu ogólnokrajowym /Dz.U. Nr 39, poz.208/.
6. Rozporządzenie RM z dnia 9 VII 1984 r. w sprawie trybu udzielania prasie informacji oraz organizacji i zadań rzeczników prasowych w urzędach organów administracji państwowej /Dz.U. Nr 40, poz.209/.
7. Rozporządzenie RM z dnia 20 VIII 1984 r. w sprawie szczególnych zasad udzielania zezwoleń rejestracji i kontroli przedsiębiorstw oraz zakładów i urzędów poligraficznych /Dz.U. Nr 40, poz.213/.
8. Rozporządzenie MNSWIT z dnia 25 VII 1984 r. w sprawie zasad klasyfikowania i kwalifikowania dokumentacji oraz zasad i trybu przekazywania materiałów archiwalnych do archiwów państwowych /Dz.U. Nr 41, poz.216/.
9. Rozporządzenie RM z dnia 3 IX 1984 r. w sprawie ogólnych zasad udzielania kredytów na zagospodarowanie dla młodych małżeństw i osób samotnie wychowujących dzieci oraz pomocy w spłacie tych kredytów /Dz.U. Nr 44, poz. 233/.
10. Zarządzenie nr 20 Prezesa RM z dnia 30 V 1984 r. w sprawie zwiedzania zakładów pracy przez wycieczki krajowe i zagraniczne /MP Nr 15, poz.104/.
11. Uchwała RM nr 114 z dnia 22 VIII 1984 r. uchylająca uchwałę w sprawie dodatkowych świadczeń dla pracowników uspołecznionych zakładów pracy zmieniających pracę /MP Nr 21, poz.142/.
12. Uchwała RM nr 122 z dnia 3 IX 1984 r. w sprawie kierowania pracowników na studia doktoranckie dla pracujących oraz w spr

wie ulg i świadczeń przysługujących tym pracownikom /MP Nr 23, poz. 156/.

Oprac. Barbara Piotrowska

IV. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

13. Z cyklu: Edukacja kulturalna dzieci i młodzieży -

Sztuki plastyczne

Dzieje sztuki

BIAŁOSTOCKI Jan: Sztuka cenniejsza niż złoto. Opowieść o sztuce Europejskiej naszej ery. Wyd.3 rozszerz. W-wa: PWN 1969 T.1. 426 s., T.2 401 s., il.

BRONIEWSKI Tadeusz: Historia architektury dla wszystkich. Wyd.2 popr. Wrocław: Zakł. Narod. im. Ossolińskich 1980, 632 s., il.

DOBROWOLSKI Tadeusz: Sztuka polska. Od czasów najdawniejszych do ostatnich. Kraków: Wyd. Liter. 1974, 769 s., il.

EVEY Michael: Od Giotta do Cezanne'a. Zarys historii malarstwa. 549 reprodukcji barwnych. Z ang. przeł. M.i S. Bańkowsky. W-wa: Arkady 1972, 325 s, il.

EWICKA Maria: W kręgu architektury. W-wa: WSiP 1976, 325 s. il.
Książka popularyzująca i systematyzująca wiedzę o architekturze. Omówienie stylów od starożytnej Grecji i Rzymu po dzień dzisiejszy. Zwięzłe przedstawienie dawnych i współczesnych problemów architektury.

AMOTYHOWA Nela: Malarstwo zachodnioeuropejskie. Popularny zarys rozwoju form malarskich od katakumb do połowy XX w. Wyd.3. W-wa: "Nasza Księgarnia" 1975, 478 s. tabl.

ITWICKI Władysław: Wiadomości o stylach. W-wa: Wiedza Powsz. 959, 267 s., il.

- ZIŻARSKI Wacław: Zaczęło się od Daguerre'a... Szkice z dziejów fotografii XIX w. W-wa: WAIF 1977, 90 s., tabl.
- Popularnonaukowe opracowanie dziejów fotografii w świecie i Polsce, zawiera także biografie najwybitniejszych fotografów.
- Wydawnictwa encyklopedyczne-słownikowe, Sylwetki.
- BUSZYŃSKI Jacek, OSEKA Andrzej: 100 najsłynniejszych obrazów. W-wa: Wiedza Powsz. 1971, 238 s., il.
- DOMAŃSKI Michał: Poczet wielkich rzeźbiarzy. W-wa: "Nasza Księgarnia" 1981, 93 s., tabl.
- ENCYKLOPEDIA sztuki starożytnej: Europa, Azja, Afryka, Ameryka. Aut. Henryk Brandys [i in.]. W-wa: WAIF 1975, 495 s., tabl., il. bibliogr.
- JANNEAU Guillaume: Encyklopedia sztuki dekoracyjnej. Przeł. Joanna Arnold i Andrzej Dulewicz. W-wa: WAIF 1978, 314 s., il.
- KLUBOWNA Anna: Krajobraz z tęczą. Sylwetki artystów od Fidiasza do Picassa. Wyd. 2 uzup. W-wa: KiW 1976, 306 s., il.
- KRAJEWSKI Klemens: Mała encyklopedia architektury i wnętrza. Cz. 1 uzup. Stefan Müller. Wrocław Zakł. Narod. im. Ossolińskich 1974, 493 s., il.
- Encyklopedia przeznaczona dla szerokiego kręgu odbiorców. Cz. 1 zawiera 1200 haseł biograficznych, cz. 2 ok. 2.800 terminów
- SŁOWNIK terminologiczny sztuk plastycznych. Pod red. Steiana Kozakiewicza. Wyd. 2. W-wa: PWN 1976, 522 s., tabl.
- STĘPIENIOWA Jadwiga: Krajobraz z tęcią. Sylwetki artystów od Wita Stwosza do Dunikowskiego. Wyd. 2. W-wa: KiW 1976, 251 s., il.
- SZOLGINIA Witold: Poczet wielkich architektów. W-wa: Nasza Księgarnia 1976, 267 s., il.
- WITZ Ignacy: Polscy malarze, polskie obrazy. Wyd. 2. W-wa: "Nasza Księgarnia" 1974, 532 s., il.
- ZWOLIŃSKA Krystyna, MAŁICKI Lesław: Mały słownik terminów plastycznych. W-wa: Wiedza Powsz. 1974, 420 s., il.

Wprowadzenie w świat sztuki

GUZE JOanna: Na tropach sztuki. Wyd. 3. W-wa: "Nasza Księgarnia" 1982, 338 s. tabl.

HOHENSE-CISZEWSKA Helena: Podstawy wiedzy o sztukach plastycznych. W-wa: WSiP 1976, 203 s. tabl.

OSEKA Andrzej: Spojrzenie na sztukę. Wiedza Powsz. 1964, 231 s., il. tabl.

WITZ Ignacy: Oko i dłoń malarza. W-wa: "Nasza Księgarnia" 1966, 342 s.

Wybrane serie wydawnicze związane ze sztuką

1/ W kręgu sztuki. W-wa: Arkady, Berlin: Henschelverlag

2/ Sztuka i kultura świata starożytnego. W-wa: Arkady

3/ Sztuka Polska. W-wa: WAiF

4/ Style. Kierunki. Tendencje. W-wa: WAiF

5/ ABC sztuki. W-wa: KAW

Zestawienie poniższe zamyka cykl "Edukacja kulturalna dzieci i młodzieży". W poprzednich numerach "Bibliotekarza Olsztyńskiego" zamieściliśmy zestawienia na temat filmu /1983 nr 3 i 4/, teatru /1984 nr 1/, muzyki /1984 nr 2/.

Oprac. Jolanta Juran

14. XXX lat działalności Oddziału Związku Literatów
Polskich w Olsztynie /wybór literatury/.

Oddział Związku Literatów Polskich w Olsztynie powstał w lipcu 1955 roku. Prezesem wybrany został Michał Lengowski. Pierwszymi członkami byli: Maria Zientara-Malewska, Alojzy Sliwa, Teofil Ruczyński, Janusz Teodor Dybowski, Władysław Gębik, Emilia Sukertowa-Biedrawina, Witold Piechocki, Krystyna Nepomucka. Wpływ na rozwój olsztyńskiego środowiska literackiego miało powstanie miesięcznika społeczno-kulturalnego "Warmia i Mazury"

/1955/, oraz powstanie i działalność Wydawnictwa "Pojezierze" /1957/, stwarzające szersze możliwości publikacji. Często zmieniły się szeregi członków Oddziału ZLP, część literatów opuściła Olsztyn, na ich miejsce przychodzili inni. Proces ten trwa. Powstało środowisko młodoliterackie, które Oddział otoczył swoją opieką organizując w 1963 roku Klub Literacki przy Zarządzie Wojewódzkim ZMS, w 1970 roku funkcje te przejął Klub Młodych Pisarzy. W 1978 roku powstało Koło Młodych, które nadal prowadzi swoją działalność.

Oddział Związku Literatów Polskich w Olsztynie podejmował liczne regionalne i ogólnopolskie inicjatywy literackie organizując m.in. "Dni Literackie Olsztyna", "Dni Literatury Warmii i Mazur", Zjazdy Pisarzy "rzyjacióŹ Warmii i Mazur, był gospodarzem VIII Zjazdu Pisarzy Ziemi Zachodnich i Północnych, zorganizował Ogólnopolską Sesję Literacko-Naukową inaugurującą Rok Kopernikowski w Polsce.

W grudniu 1983 r. prezesem Oddziału Związku Literatów Polskich w Olsztynie wybrany został Zbigniew Nienacki.

1. [DUDZIŃSKA Zofia] /d/: Białystok, Iomża, Suwałki domeną działalności olsztyńskiego oddziału ZLP. Gaz. Olszt. 1976 nr 280 s.3.
2. [DUDZIŃSKA Zofia] /d/: Wizytówki olsztyńskich pisarzy wydane z okazji 20-lecia olsztyńskiego oddziału ZLP. Gaz. Olszt. 1976 nr 8 s.3.
3. FORNALCZYK Feliks; Świadomość dziedzictwa. Warm. i Mazury 1976 nr 1 s.4, 17-18, nr 2 s.10, 21-22, nr 3 s.9-11, nr 4 s.17-18.
4. FORNALCZYK Feliks; Świadomość dziedzictwa. O prozie olsztyńskiego środowiska pisarskiego. Olsztyn: Pojezierze 1978, 225 s.
5. [ĘBIK Władysław] Borowik Andrzej; Rozmyślenia na ozasie. Śl. na Warmii 1964 nr 12 s.1,3.
Oddział ZLP w obchodach XX-lecia PRL.
6. /ir/: W Związku Literatów w Olsztynie. Gaz. Olszt. 1976 nr 101 s.3.

7. KOŹNIEWSKI Kazimierz: Fisane w Olsztynie. Polityka 1976 nr 7 s.9,11.
8. KRUK Erwin: Doróbek - przed jubileuszem. Gaz. Olszt. 1975 nr 84 s.4.
9. KRUK Erwin: Głos pisarskiego sumienia. Opole 1981 nr 2 s.4, 19.
Wystąpienie na XXI Zjeździe ZLP w Warszawie wygłoszone w dn. 29 XII 1980 roku, dotyczy olsztyńskiego oddziału ZLP.
10. KRUK Erwin: Olsztyn literacki. Przed XX Zjazdem ZLP. Gaz. Olszt. 1978 nr 77 s.3.
11. KRUK Erwin: W kręgu prowincji. Gaz. Olszt. 1973 nr 220 s.1,5.
12. KRUK Erwin: Znaki graniczne. Tyg.Kult. 1970 nr 20 s.3,7.
13. MARTUSZEWSKI Edward: Temat i środowisko. Warm. i Mazury 1969 nr 3 s.5-7.
14. OGRODZIŃSKI Władysław: Olsztyn literacki dawniej i teraz. Gaz. Olszt. 1980 nr 215 s.1,5.
Powstanie i rozwój życia literackiego na Warmii i Mazurach.
15. /ok/: Z. Wienacki prezesem Oddziału ZLP w Olsztynie. Gaz.Olszt. 1983 nr 289 s.1.
Skład zarządu wybranego na walnym zebraniu członków ZLP.
16. OLSZTYN literacki. Warm. i Mazury 1976 nr 1 s.4-5.
Obchody 20-lecia Olsztyńskiego Oddziału ZLP.
17. OLSZTYN literacki. Przewodnik po wystawie zorganizowanej z okazji jubileuszu 25-lecia olsztyńskiego oddziału ZLP i 80-lecia urodzin dr Władysława Gębika. Tekst Halina Keferstein; Słownik pisarzy Danuta Piątkowska. Olsztyn: Muzeum Warmii i Mazur 1980; [41] s. il. portr.
18. OLSZTYŃSKIE środowisko literackie w XX-lecie ZLP. Wystawa. Olsztyn: Muzeum Warmii i Mazur 1975, [52] s. il. portr.
19. SEGIET Janusz: Środowisko olsztyńskie na mapie literackiej. Gaz. Olszt. 1981 nr 197 s.1,5.

20. [SIDORSKI Dionizy] /dis/: Olsztyński jubileusz. Kontrasty 1975 nr 12 s.62
20-lecie Oddziału ZLP.
21. STANISZEWSKI Andrzej: Coś się dzieje. Gaz. Olszt. 1983 nr 54 s.6.
Życie literackie regionu w 1982 roku.
22. STANISZEWSKI Andrzej: Olsztyńska literatura przed nowym etapem. Śl. Powsz. 1981 nr 51 s.11.
Prezentacja środowiska literackiego - członków ZLP.
23. STĘPOWSKI Tadeusz: w trosce o ciągłość kultury. Śl. na Warmii 1969 nr 10 s.2.
24. SWAT Tadeusz: W służbie regionu. 20 lat Oddziału Związku Literatów Polskich w Olsztynie. Śl. Powsz. 1975 nr 238 s.2.
25. /t/: Nowe władze oddziału ZLP. Głos Olszt. 1964 nr 4 s.3.
26. TURKOWSKI Leonard: Do czego służy związek literatów, Warm. i Mazury 1980 nr 9 s.2-4.
[Polem.] Mianacki Zbigniew: Do czego służy związek? Tamże nr 11 s.10-11, 31.
[Odp.] Turkowski Leonard: Czemu służy ten głos? Tamże nr 11 s.11.
27. TURKOWSKI Leonard: O "hoboystach" i literackiej twórczości. Rozm. przepr. Zofia Ludzińska. Gaz. Olszt. 1972 nr 95 s.6.
28. TURKOWSKI Leonard: Odrywamy się od problematyki lokalnej. Nasze rozmowy. Rozm. przepr. Grażyna Sokołowska. Gaz. Olszt. 1975 nr 139 s.5.
29. TURKOWSKI Leonard: Olsztyńscy na zjeździe ZLP. Głos Olszt. 1962 nr 298 s.10.
30. TURKOWSKI Leonard: Olsztyńskie środowisko literackie. Literatura 1975 nr 51/52 s.15.
Wypowiedź w dyskusji nt. środowiska literackie w Polsce.

31. TURKOWSKI Leonard: Przyjacieli z ziemią. Prz. Olszt. 1961 nr 196 s.1,3.
Charakterystyka pisarzy olsztyńskich związanych z regionem Warmii i Mazur.
32. TURKOWSKI Leonard: W prężnym środowisku amolne zadania. Rozm.przepr. Zofia Dudzińska. Gaz. Olszt. 1978 nr 104 s.p.
33. [MILLAN Tadeusz] T. WIL.: XX-lecie oddziału ZP. Sesja literacka. Wysokie odznaczenia pisarzy. Jubileusz Władysława Gąbka. Gaz. Olszt. 1975 nr 236 s.1-2.

Oprac. Anna Dominik

15. Walki o wyzwolenie Warmii i Mazur w 1945 r.

I. Wydawnictwa zwarte

1. DOBRZYCKI Wiesław: Z dziejów walk o Ziemię Zachodnią i Północną. Warszawa: Polonia 1967, 260, [4] s. il. portr. 8° bibliogr.
2. DOLATA Bolesław: Wyzwolenie Polski 1944-1945. wyd.2 rozsz. Warszawa: Min.Obrony Narod. 1971, 698 s. il. mapy 8°.
3. DOLATA Bolesław, JURGA Tadeusz: Walki zbrojne na ziemiach polskich 1939-1945. Wybrane miejsca bitew, walk i akcji bojowych. Wyd.3 popr. i rozsz. Warszawa: Wydaw.Min.Obrony Narod. 1977, 764 s. 8° bibliogr.
4. GOŁCZEWSKI Kazimierz: Przymusowa ewakuacja. Z nadbałtyckich prowincji III Rzeszy /1944-1945/. Poznań: wydaw. Poznańskie 1971, 320 s. 8°.
5. KISIELEWSKI Władysław: Desant na kwatery Hitlera. Warszawa: Krajowa Agencja Wydaw. 1977, 93 s. il. 16°.-Seria Miniatury Lotnicze.
walki o wyzwolenie Warmii i Mazur.

6. KOSIARZ Edmund: Wyzwolenie Polski Północnej 1945. Gdynia: wydaw. Morskie 1967, 335 s. tabl. 8° bibliogr.
7. KULICZ Krzysztof: Likwidacja pruskiego przyczółka. Warszawa: wydaw. Min. Obrony Narod. 1971, 116, [4] s. Druga wojna światowa. Bohaterowie. Operacje. Kulisy.
8. NAZAREWICZ Ryszard: Polacy-spadochroniarze-wywiadowcy na zapleczu frontu wschodniego. Warszawa: "Interpress" 1974, 164, [2] s. il. tab.
9. OŚLIKOWSKI Mikołaj: Wyzwolenie Olsztyna. Warszawa 1956 s. 142-147, il. portr. 4.
Odbitka z książki "Wspomnienia radzieckich przyjaciół".
10. RYDZEWski Napoleon: Spadochrony na drzewach. Przeł. z ros. Grzegorz Latuszyński. Warszawa: "Książka i Wiedza" 1973, 267 s. 16°.
11. SKOK Gerard: Zagłada pruskiej fortecy. Olsztyn: "Pojezierze" 1983, 251, [2] s. il. tab. 8° bibliogr.
12. SKRZYDLATY czołgista. Praca zbiorowa. Olsztyn: "Pojezierze" 1970, 89 s. il. portr. tab. 16°.
Broszura wydana z okazji 25 rocznicy wyzwolenia powiatu giżyckiego przez Armię Radziecką.
13. SOBCZAK Kazimierz: Kierunek Bałtyk. Wyzwolenie ziem północnych 1944-1945. Wyd. 2 popr. i uzup. Warszawa: Wydaw. Min. Obrony Narod. 1978, 417, [3] s. 7 k. tabl. mapy, 5 tabl. 8° bibliogr s. 32-304 dot. operacji mazursko-mazowieckiej.
14. SOBCZAK Kazimierz: Operacja mazowiecko-mazurska 1944-1945. Warszawa: wydaw. Min. Obrony Narod. 1967, 393, [3] s. 16 map 8° bibliogr.
15. SOBCZAK Kazimierz: Wyzwolenie północnych i zachodnich ziem polskich w roku 1945. Poznań: Wydaw. Poznańskie 1971, 165, [2] s. 6 tabl. + 1 mapa.

17. SOB CZAK Kazimierz: Wyzwolenie Warmii i Mazur w 1945 r.
Olsztyn: Inst. Mazurski 1961, 20 s. 2 mapy 8°.
Nadb. z czasopisma Komunikaty Mazursko-warmińskie 1961
nr 1.
18. SULEWSKI Wojciech: Polacy nad Odrą i Bałtykiem w walce
z Trzecią Rzeszą /1939-1945/. Warszawa: "Interpress" 1975,
125 s. 8° bibliogr.
19. WALICHNOWSKI Tadeusz: Warmia, Mazury i Powiśle 1939-1945.
Warszawa: "Książka i wiedza" 1972, 107, [4] s. portr. 8 tabl. 16°

II. Artykuły w czasopiśmie

20. ŁANIEC Stanisław: Operacja wachodniopruska 1945-1945 w świetle
radzieckiej literatury historycznej. Kom. Mazur.-warm.
1974 nr 3 s. 339-356.
21. POKOJSKI Edmund: Ofensywa. Głos Olszt. 1970 nr 142 17-18 I
Archipelag nr 3 s. 1, 6.
Działania wojenne II i III Frontu Białoruskiego w styczniu
1945 roku przeciwko zgrupowaniom niemieckim w Prusach Wschod-
nich.
22. SIERAKOWSKI Władysław: Wyzwolenie Warmii i Mazur. Gaz. Olszt.
1976 nr 16 : 21 I s. 4, mapka.
23. SKROBACI Andrzej: przyczynek do nastrojów ludności Prus
Wschodnich w przeddzień ofensywy radzieckiej 1945 roku. Kom.
Mazur.-warm. 1976 nr 2 s. 235-240. Załg.
24. ŚLIWIŃSKI Józef: Nieznany epizod walk o Ruciane-Nidę. Warm.
i Mazury 1982 nr 1/3 s. 17.
Przebieg walk o wyzwolenie miejscowości.
25. TYROLSKI Ryszard: Listy brata. Ofensywa styczniowa. Gaz. Olszt.
1982 nr 16 : 22-24 I s. 1, 4.
Wyzwolenie Olsztyna w świetle korespondencji i wspomnień
generała-lejtnanta N.S. Oslikowskiego.

- 25,26. TYROLSKI Ryszard: Listy generała. Warm. i Mazury 1980 nr 1 s.2-4, portr.
Walki generała Nikołaja Oslikowskiego, dowódcy III Gwardyjskiego Korpusu Kawalerii, który przyczynił się do wyzwolenia Olsztyna.
26. 27. WAKAR Andrzej: Wyzwolenie Bartoszc. Warm. i Mazury 1968 nr 5 s.8-9-10, 23 il.
27. 28. WASILEWSKI Aleksander: Bitwa o Prusy Wschodnie. Tłum. z ros. Ignacy Bukowski. Mies. Lit. 1975 nr 5 s.98-107.
28. 29. WILCZOREK Mieczysław: Ofensywa wyzwolenia. Głos Olszt. 1964 nr 15 : 18-19 I s.1,4,5.
Przebieg działań wojennych w Prusach Wschodnich.
29. 30. WOJNOWSKI Edmund: Ostatnie dni. Warm. i Mazury 1968 nr 5 s.6-8.
Operacja wojsk radzieckich na wschodniej granicy Prus wschodnich w październiku 1944 roku.
30. 31. WOJNOWSKI Edmund, SKOK Henryk: Wrzawa wokół dramatu. Warm. i Mazury 1977 nr 9 s.15-16.
Straty ludności cywilnej w Prusach Wschodnich w końcowych miesiącach wojny.

Oprac. Irena Walczak

16. Juliusz Kaden-Bandrowski /1885-1944/.

/Wybór materiałów w 100 rocznicę urodzin/.

Juliusz Kaden-Bandrowski urodził się 24 II 1885 r. w Fleszowie w rodzinie o tradycjach artystycznych. Po ukończeniu gimnazjum w Krakowie studiował pianistykę w konserwatoriach w Lipsku i Brukseli. Karierę wirtuoza uniemożliwiło mu dwukrotne złamanie ręki.

Już w czasach studenckich wykazał się talentem publicystycz-

nym, działał także w ruchu niepodległościowym. W 1914 r. wstąpił do Legionów, był adiutantem Piłsudskiego i korespondentem I Brygady. W latach 1918-1920 kierował biurem Pracy w Wojskowym Biurowościu i wydawał pismo "Żołnierz Polski". Uważa się go za jednego z twórców legendy Piłsudskiego.

W latach międzywojennych stał się Kaden jedną z czołowych postaci w życiu literackim Polski. Pełnił szereg ważnych funkcji w stowarzyszeniach literackich (m.in. okresowo prezes ZG ZLP, sekretarz Polskiej Akademii Literatury). Jego twórczość - zaangażowana politycznie - wywoływała wiele polemik. Powieści "Izba" /1919/, "Generał Barcz" /1922-1923/, "Czarne karzydło" /1925-26/, "Mateusz Bigda" /1933/ odbierane były w atmosferze skandalu, ponieważ traktowano je zbyt dosłownie jako utwory z kluczem personalnym. Trwała poczytność zyskały jednak nie namigłte powieści polityczne, a proza wspomnieniowa i nowelistyka "Wakacje moich dzieci" /1924/, "W cieniu zapomnianej olszyny" /1926/.

r. 1939 nie opuścił Warszawy. W czasie okupacji brał udział w tajnym nauczaniu. Zginął 8 VIII 1944 r.

ARASZKIEWICZ Feliks: Dzieła i twórcy. W-wa: "Pax" 1957 s.266-275; Juliusz Kaden Bandrowski.

BREZA Tadeusz: Nelly. O kolegach i o sobie. W-wa: Czytelnik 1983 s.314-330: Mitologia u Kadena Bandrowskiego.

HUTNIKIEWICZ Artur: Trzy obrazy przedwiośnia Niepodległości /Strug-Kaden-Żeromski/. Wiąz 1980 nr 3 s.28-45.

KITOWNA Zenobia: Od "Odzyskanego śmietnika" do "Spizarni Bigdy". /O metaforze w tzw. "powieściach politycznych Kadena/. Ruch Lit. 1970 nr 1 s.31-43.

KOŁACZKOWSKI Stefan: Portrety i zarysy literackie. W-wa: PIW 1968 s.506-538: Śladami twórczości Juliusza Kadena Bandrowskiego.

KUNCEWICZ Piotr: Przenikliwy Kaden-Bandrowski. Agonia i nadzieja /Literatura polska 1918-1980/. Prz.Tyg. 1984 nr 11 s.13.

ŁASZOWSKI Alfred: Kadem i jego powieść polityczna. Kierunki 1979 nr 5 s.1,6 il.

8. MACIAG Włodzimierz: Kadena służba wolności. Życie Lit. 1978 nr 49 s.3-4, il.
9. MAKOWIECKI Andrzej: Kadena: polityka, psychologia, literatura. Kultura 1970 nr 28 s.3,5.
10. SKARBOWSKI Jerzy: Literatura - muzyka. Zbliżenia i dialogi. W-wa: Czytelnik 1981 s.98-114: Juliusz Kadena Bandrowski jako krytyk muzyczny.
11. SPRUSIŃSKI Michał: Juliusz Kadena Bandrowski. Życie i twórczość. Kraków: Wyd. Liter. 1971, 343 s.
12. SPRUSIŃSKI Michał: Między literaturą a polityką /o twórczości Juliusza Kadena Bandrowskiego/. W: MACIEJEWSKI J.: Lektury i problemy. W-wa: LSW 1976 s.321-331.
13. SPRUSIŃSKI Michał: Polityczny świat prozy Juliusza Kadena-Bandrowskiego. W: PROZAICY dwudziestolecia. Sylwetki. W-wa: Wiedza Powsz. 1974 s.309-341, il.
14. SPRUSIŃSKI Michał: "Tak wspaniały, a tak biedny w istocie". Mies. Lit. 1969 nr 9 s.29-40.
15. SPRUSIŃSKI Michał: Wstęp. W: KADENA BANDROWSKI J.: General Barcz. Wrocław: Zakł. Narod. im. Ossolińskich 1975 s.III-LXXXVII, bibliogr.
16. SULEJA Włodzimierz: Myśl polityczna pilsudczyków a twórczość Juliusza Kadena-Bandrowskiego. W: W KREGU twórców myśli politycznej. Zbiór studiów. Wrocław: Zakł. Narod. im. Ossolińskich 1983 s.251-307.

17. Z cyklu: "kto chce, niech wierzy".

UFO

Unidentified Flying Object - Nie zidentyfikowane obiekty latające.

"Jeśli przyjąć, że UFO są realnymi przedmiotami, skąd one mogą pochodzić? Istnieją dwie możliwości: albo są produktem działalności człowieka na Ziemi, albo pochodzą z innych ciał niebieskich. W pierwszym wypadku możemy mieć do czynienia z niezwykleymi przyrządami obserwacyjnymi, które jakiś kraj wyrzucił w przestrzeń, aby się odbyć działania pokojowe czy też wojenne na innych terytoriach... Druga hipoteza przyjmuje, że UFO mogą być obiektami pochodzenia pozaziemskiego... wydaje się możliwe, że gdzieś daleko istnieją cywilizacje o technice znacznie przewyższającej naszą. Łopot w tym, że odległości międzygwiazdne są tak ogromne, że trzeba by wielu okresów życia ludzkiego, aby od jednej gwiazdy dotrzeć do drugiej, nawet podróżując z zawrotną prędkością sond kosmicznych... Możemy oczywiście puścić wolno wodze fantazji i wyobrazić sobie, że istoty pozaziemskie, które rozwinęły się na planetach innych układów słonecznych, odznaczają się zupełnie różnymi od naszych cechami biologicznymi i mogą żyć od nas o wiele dłużej. Ale ten sposób wchodzimy na teren bezpodstawnych domysłów ...".

Buzzati Traverso

Wydawnictwa zwarte

DONIMIRSKI Andrzej: Latające talerze. W: Donimirski A. Przybysze z kosmosu. Rzeczywistość czy fantazja? O niektórych hipotezach pochodzenia naszej cywilizacji. Katowice 1978 s. 187-211, il.

MARKS Andrzej: "Latające talerze". W: Marks A. W poszukiwaniu kosmitów. Wyd. 2 popr. i uzup. Warszawa 1980 s. 175-185, il.

THOR Janusz: Latające talerze. Warszawa: WP 1961, 126, [2] s. il. 16°.

WRÓBLEWSKI Andrzej K.: Fenomen latających talerzy. W: Wróblewski

A.K. Czy istnieje życie poza Ziemią? Warszawa 1980 s. 60-80, il.

II. Artykuły z czasopism

1. BLANIA Zbigniew: Przypadek Betty Hill [UFO]. Prawo i Życie 1977 nr 52 s.18-19.
2. BLANIA Zbigniew: Rolnik spod Lublina spotkał dziwaczne stwory i został zaproszony do niezidentyfikowanego obiektu latającego.-Człowiek we wnętrzu UFO. Przekrój 1978 nr 1733 s.19, il, nr 1738 s.22-23.
3. BLANIA-BOLNAR Zbigniew: Ludzie z gwiazd i my. Rozm.przepr. Krystyna Jagiełło. Literatura 1979 nr 15 s.1,5,il.
4. CIEPICHAŁ Lechosław: Ufać w UFO? Życie Lit. 1979 nr 33 s.13,il.
5. CZAUS Krzysztof: UFO mitem? Prz.Tech. 1983 nr 35 s.42-45, nr 37 s.43-45,il.
6. DEVEREUX Paul, MCCARTNEY Paul, ROBINS Don: UFO sprowadzone na ziemię. Tł. Ewa Godycka. Prz. Tech. 1984 nr 13 s.48, 36-39.
7. DUŻYK Józef: Pozaziemscy [UFO]. Korespondencja z Włoch. Życie Lit. 1978 nr 28 s.19,il.
8. JABŁOŃSKI Zbigniew: Pojedynek z wyobraźnią. Relacja lekarza z Helu.-Ogniste kule - białe plamy medyczne. Literatura 1979 nr 40 s.6, nr 51/2 s.23,il.
9. JANKOWSKI Andrzej: Czarci kamień. [Spotkanie rolnika z kosmitami]. Prawo i Życie 1982 nr 43 s.9,il.
10. KLATKA Narcyz: UFO czy...pioruny kuliste? Tyg.Demokr. 1980 nr 3 s.20-21,il.
11. KULICKA Anna: Oko czy UFO. [Obiekty latające na Wybrzeżu]. Polityka 1979 nr 39 s.7,il.
12. LOVELL Jerzy: Dlaczego nie doszło do Bliskiego Spotkania Trzeciego Rodzaju? Życie Lit. 1979 nr 2-3 s.8-9.

13. MORAK Zygmunt: UFO - tęsknota za kontaktem; Kierunki 1979 nr 13 s.8, nr 14 s.9, nr 15 s.14.
14. MOSTOWICZ Arnold: Zagadka latających spodków: Dr Hynek protestuje.-Nocne światła.-Talerze, płyty, krążki, tarcze.-Zagadka latających spodków.-Bezpośrednie rendez-vous.-Dżwne zdarzenia na szosie.-Ślady po lądowaniu i relacje o gościach.-Spotkanie z "ludzikami".-Zagadka latających spodków. Przy pomocy hipotezy. Tyg. Demokr. 1976 nr 28 s.15, nr 29 s.17, nr 30 s.20, nr 31 s.20, nr 32 s.19, nr 33 s.16-17, nr 34 s.20, il.
15. MOSTOWICZ Arnold: Zidentyfikowane czy nie zidentyfikowane? [UFO]. Przekrój 1977 nr 1675 s.10-11, il.
16. PAJAK Jan: Konstrukcja prosto z nieba. O niezidentyfikowanych obiektach latających - serio. Prz. Techn. 1981 nr 12 s.43-45.
17. PIKUŁA Sławomir, KLECZKOWSKI Leszek: Emblematy UFO. Prz. Techn. 1980 nr 3 s.46-47, il.
18. RANDLESS Jenny, WARRINGTON Peter: Co przyniosła nauce psychozoza UFO? Forum 1983 nr 51/52 s.34, il.
19. SCHNEIGERT Zbigniew: Co wynika z relacji obserwatorów? Zagadka UFO.- Jak to lata? /Hipotezy technologow/. Tyg. Demokr. 1979 nr 8 s.21, il, nr 9 s.16, il.
20. SKOLARCZYK Maria: Spotkanie trzeciego stopnia. Kierunki 1980 nr 32 s.9, il.
1. SKOLARCZYK Maria, BRZESKI Rafał: Wyzwanie dla nauki [UFO]. Kierunki 1980 nr 16 s.9, il.
2. SZUJAN Leszek: UFO - problem kontrowersyjny? Mies. Lit. 1977 nr 2 s. 116-122.
3. THOR Janusz: Nieznane obszary czyli "latające talerze". Literatura 1978 nr 34 s.1,4.
4. THOR Janusz: Nieznane obszary czyli "talerze latające". Literatura 1980 nr 23 s.14, il.

25. TRAVERSO Buzzati: UFO fakt czy mit? Forum 1979 nr 16 s.21.
26. UFO. Wypow. Włodzimierz Sokorski [1 in]. Mies.Lit. 1980 nr 8 s.114-124.
27. WAWRZONEK Witold: Trop prowadzi do głębin? [UFO]. Literatura 1979 nr 51/2 s.23, il.
28. WOŹNIAK Tadeusz: Kula ognista. [UFO na wybrzeżu]. Literatura 1979 nr 39 s.1,7.
29. ZIMAKOWSKA Joanna: UFO - nowe interpretacje. Wiedza i Życie 1983 nr 11 s.30-33.
30. ZIOMECKI Mariusz: Bliskie Spotkanie Trzeciego Rodzaju. Relacja rolnika z Emilcina na temat pojawienia się UFO.- Emilcin, UFO i ufolodzy. Kultura 1978 nr 26 s.9, il.; nr 45 s.10.

Oprac. Beata Rudzka-Florczuk

V. NOWOŚCI WYDAWNICZE

18. Nowe książki o Warmii i Mazurach

/ wydane w lipcu-wrześniu 1984 r./

I. Publikacje niebeletrystyczne

1. HERZ Lechosław: Puszcza Piska. Szlaki turystyczne. Warszawa: wydaw. PTTK "Kraj" 1984, 107 s. il. mapy 8°.

Z treści: Położenie. - Nazwa. - klimat. - Roślinność. - Fauna. - Historia. - Gospodarka leśna. - Ochrona przyrody. - Szlaki piesze. - Szlaki wodne. - Szlaki motorowe, kolarskie. - Ważniejsza literatura. - Indeks nazw geograficznych.

Przewodnik turystyczny prezentujący uroki Puszczy Piskiej. Zalecany dla wszystkich bibliotek.

2. KETRZYŃSKI Wojciech: Szkice. Opracował i wstępem poprzedził Andrzej Wakar. Wyd. 2. Olsztyn: "Pojezierze" 1984, 230, 6 s. portr. 8°. - Literatura Warmii i Mazur w Dawnych wiekach.

Wybór twórczości wybitnego historyka /1838-1918/, etnografa, badacza dziejów Pomorza oraz Warmii i Mazur. Tom zawiera różne gatunki pisarstwa autora: wspomnienia z młodości, poezje, szkice poświęcone m.in. prasie mazurskiej, ludności polskiej w biskupstwie warmińskim, polskim nazwom miejscowym Prus Wschodnich. Publikacja jest cennym źródłem do poznania historii Warmii i Mazur. Zalecana dla bibliotek miejskich.

3. KROMER Marcin: Polska czyli o położeniu, ludności, obyczajach, urządach i sprawach publicznych Królestwa Polskiego księgi dwie. Przekł. Stefana Kazikowskiego. Wstęp i oprac. Romana Marchwińskiego. Wyd. 2. Olsztyn: "Pojezierze" 1984, LIV, 1, 258, 6 s. 8°. - Literatura Warmii i Mazur w Dawnych Wiekach.

Powtórne wydanie sławnego dzieła Kromera - biskupa warmińskiego /ok. 1512-1589/. Zawiera zbiór podstawowych wiadomości o Polsce XVI-wiecznej, m.in. opisuje położenie geograficzne,

3. ENCYKLOPEDIA ekonomiczno-rolnicza. Warszawa: PWRiL 1984, 518 s.

Encyklopedia obejmuje szeroki zakres pojęć i zagadnień będących przedmiotem nauk ekonomiczno-rolniczych. Zawiera hasła z ekonomiki rolnictwa, ekonomiki i organizacji gospodarstw, organizacji pracy, rachunku ekonomicznego, ekonomii politycznej, polityki i prawa rolnego, handlu rolniczego, spółdzielczości, socjologii wsi, informatyki i statystyki. W encyklopedii zawarte są też pojęcia z innych dziedzin rolnictwa /np. mechanizacja rolnictwa, agrotechnika, melioracja/ z wyeksponowaniem ekonomicznych aspektów tych zagadnień. Encyklopedia ma układ alfabetyczny, niektóre hasła uzupełniono bibliografią.

4. INFORMATOR nauki polskiej. 1983. T.1-2. Warszawa CINTE 1983. 1211 s.

Kolejna XXI edycja Informatora uwzględnia zmiany organizacyjne i personalne, jakie dokonały się w szkołach wyższych oraz resortowych placówkach naukowo-badawczych w latach 1981-1982. Informator zawiera dane o placówkach naukowych PAN, szkołach wyższych i instytucjach, ośrodkach i innych placówkach naukowo-badawczych podległych ministrom i urzędom centralnym, wybranych bibliotekach, archiwach i ośrodkach inte, wybranych placówkach rozwojowych, towerzystwach naukowych i stowarzyszeniach naukowo-technicznych.

Informator składa się z dwóch tomów. W tomie pierwszym znajdują się dane o placówkach, w drugim indeks nazwisk i placówek. W indeksie nazwisk podano tytuły i stopnie naukowe, specjalności naukowe, adresy osób wymienionych w tekście informatora /samodzielnym pracowników nauki/, a także profesorów emerytowanych nie występujących w informatorze.

5. KONOPIKA Stanisław: Polska bibliografia lekarska za okres wojny światowej w latach 1939-1945. Wrocław: Zakł. Narod. im. Ossolińskich 1983, 184, [1] s.

Bibliografia jest obrazem polskich prac z zakresu medycyny wydanych w latach 1939-1945 i częściowo w roku 1946. Zawiera opisy 870 pozycji - wydawnictw zwartych i artykułów, ogłoszo-

florę, faunę, bogactwa naturalne, ludność, obyczaje, ustroj i urzędy. Dotyczy także Prus Królewskich i Warmii. Dla bibliotek miejskich.

II. Literatura piękna

1. GISGES Jan Maria: Wieczory nad jeziorami. Il. Bożena Jankowska. Olsztyn "Pojezierze" 1984, 92 s. il. 8°. - Warmia i Mazury w Poezji i Grafice.

Wybór wierszy i poematów polskiego poety i prozaika żyjącego w latach 1914-1983. Utwory te powstały pod wpływem fascynacji ziemią warmińsko-mazurską.

Oprac. Bożena Wasilewska

19. Źródła informacyjno-bibliograficzne

/Wybór nabytków WBP/

1. **CENTRALNY** katalog wydawnictw zagranicznych treści społeczno-ekonomicznej znajdujących się w polskich bibliotekach społeczno-ekonomicznych oraz w niektórych innych bibliotekach naukowych. Oprac. Biblioteka SGPiS z. 52. Warszawa: SGPiS 1983, 436s.
Pięćdziesiąty drugi zeszyt katalogu obejmuje nabytki bibliotek za drugie półrocze 1981 r. Wykaz zawiera opisy druków zagranicznych zwartych oraz niektórych wydawnictw periodycznych /roczniki, sprawozdania/. Katalog ma układ działowy. Po opisach bibliograficznych podano skrót nazwy i sygnaturę biblioteki lub kilku bibliotek, które nabyły daną pozycję.
2. **CENTRALNY** katalog wydawnictw zagranicznych treści społeczno-ekonomicznej znajdujących się w polskich bibliotekach społeczno-ekonomicznych oraz w niektórych innych bibliotekach naukowych. Oprac. Biblioteka SGPiS z. 53. Wrocław: SGPiS 1984, 432.
Pięćdziesiąty trzeci zeszyt katalogu obejmuje nabytki bibliotek za pierwsze półrocze 1982 r.

nych w czasopismach z zakresu medycyny i wydanych za granicą. W bibliografii zastosowano układ krzyżowy, tzn. w obrębie jednego szeregu alfabetycznego znajdują się pozycje autorskie i hasła przedmiotowe grupujące powtórzone opisy bibliograficzne pozycji dotyczących danego zagadnienia /Taki sam układ stosowany jest konsekwentnie w Polskiej Bibliografii Lekarskiej Stanisława Konopki/. Opisy bibliograficzne zaopatrzone są w sygnatury ułatwiające dostęp do źródeł.

6. LORENTZ Stanisław: Przewodnik po muzeach i zbiorach w Polsce. wyd.3 uzup. Warszawa: Interpress 1982, 520, [4]s. tabl. 66, 1l. portr. pl. bibliogr. + mapa kolor.

Przewodnik otwiera rys historyczny zbieractwa i muzealnictwa w Polsce. Publikacja zawiera wiadomości o wszystkich muzeach istniejących w Polsce w roku 1979 /także o projektowanych, jeżeli realizacja projektu w niedługim czasie wydawała się prawdopodobna/ oraz o polskich muzeach za granicą. W przewodniku zastosowano układ alfabetyczny muzeów wg nazw miejscowości, w których się znajdują. Przy opisie placówki muzealnej podano jej adres, dzieje zbiorów, charakterystykę zbiorów oraz bibliografię Muzea-pałace mające charakter rezydencji o stałej ekspozycji zostały zaopatrzone w plany wnętrza, miasta mające więcej niż pięć placówek muzealnych posiadają orientacyjne plany. Przewodnik posiada indeks nazwisk, wykaz muzeów wg rodzajów zbiorów, spis planów obiektów zabytkowych, spis planów miast.

7. NOWY słownik literatury dla dzieci. Pisarze, książki, serie, ilustratorzy, nagrody, przegląd bibliograficzny. wyd.2. Red.nauk Krystyna Kuliczowska, Barbara Tylicka. Warszawa WP 1984, 570, [2

Drugie wydanie Słownika zawiera liczne dopełnienia i aktualizację haseł w stosunku do wydania pierwszego [1979]. Ujmuje autorów, którzy wydali książki po roku 1977 i poszerza bibliografię przy hasłach przejętych z wyd.1. Nowum stanowią uzupełnienia w zestawie haseł autorów dawnych. Obok nazwisk pisarzy ujętych w wyd.1 wprowadzono hasła obejmujące klasyków, których utwory publikowane były dla dzieci w specjalnych wydaniach, w bogatej szacie graficznej. Uwzględniono jednak tylko tych autorów, których książki wydawane były jako prywatna lektura dzieci, poza

szkolnym obowiązkiem. Istotną zmianą jest wprowadzenie nowego działu ważniejszych nagród krajowych i międzynarodowych przyznawanych polskim pisarzom. Hasła zgrupowane w dziale dotyczącym pisarzy i książek obejmują twórców polskich i obcych oraz wyselekcjonowane utwory polskie i przełożone na język polski, od pierwszych dziesiątków XIX w do 1981 r. Z 1982 r. uwzględniono jedynie informacje o ważnych nagrodach i dacie śmierci. Poza działem obejmującym pisarzy i książki w Słowniku znajdują się działy dotyczące polskich serii wydawniczych i międzywydawniczych, ilustratorów, ważniejszych nagród krajowych i międzynarodowych przyznawanych za twórczość literacką dla dzieci i młodzieży oraz adnotowany przegląd bibliograficzny zagadnień literatury oraz czytelnictwa dzieci i młodzieży. Hasła autorskie zawierają życiorys pisarza i adnotowaną bibliografię podmiotową. Słownik zaopatrzone w zasady wymowy nazwisk obcych, indeks nazwisk, indeks haseł osobowych według narodowości autorów i indeks tytułów.

8. **POLONICA** Zagraniczne. Bibliografia 1975. Warszawa: BN 1983, 347. [1] s.

Kolejny rocznik Poloników - członu bibliografii narodowej bieżącej zawiera materiały z roku 1975 oraz uzupełnienia za rok 1974. Bibliografia obejmuje publikacje wydane za granicą: napisane w języku polskim, napisane przez Polaków, tematycznie związane z Polską. Zasięg wydawniczo-formalny - wydawnictwa zwarte /także mapy, nuty/, prace zamieszczone w dziełach zbiorowych, większe fragmenty publikacji zwartych. W bibliografii zastosowano układ działowy w oparciu o kryterium treściowe bądź formalne i uzupełniono ją indeksem autorów i współpracowników oraz indeksem wydawnictw według krajów.

9. **POLSKA** bibliografia adnotowana wiedzy o środkach masowego komunikowania za rok 1981. Pod red. Sylwestra Dzikiego. Kraków 1983, XIV, 556 s. Ośrodek Badań Prasoznawczych RSW "Prasa Książka Ruch".

Kolejny XVII rocznik bibliografii uwzględnia 889 pozycji - wydawnictw o charakterze prymarnym - zarówno wydawnictw zwartych jak i artykułów. Bibliografia uwzględnia wydawnictwa naukowe, popularnonaukowe, normatywno-podręcznikowe, publi-

cystyczne, dokumenty życia społecznego, ukazujące się na terytorium Polski bez względu na język i osobę autora /bibliografia pomija prace ukazujące się poza granicami kraju/. Bibliografia dzieli się na część adnotowaną i część rejestracyjną. W części adnotowanej zastosowano układ alfabetyczny /wg autorów/ zaopatrując adnotacje dodatkowo w symbole klasyfikacji. W części rejestracyjnej zastosowano układ przedmiotowy. Znalazienie potrzebnej pozycji ułatwiają - wspólne dla obu części - indeksy przedmiotowy, nazw własnych i problematyki szczegółowej oraz indeks autorów.

10. ROCZNIK polityczny i gospodarczy. 1981-1983. Kom.red. Józef Barecki [i in.]. Warszawa PWE 1984, 464 s. + 1 mapa.

XXIV edycja Rocznika, ukazująca się po trzyletniej przerwie zawiera informacje dotyczące lat 1980-1982. Wydawnictwo otwiera zapis wydarzeń 1980-1982 opracowany w formie kalendarium. W stałych działach Rocznika zamieszczono opracowania o ustroju i strukturze państwa, o życiu społecznym, gospodarczym i kulturalnym oraz o polityce zagranicznej PRL. Rocznik zaopatrzono w indeks rzeczowy.

11. SŁOWNIK fizyczny. Aut. Lech Jakubowski [i in.]. Warszawa: WP 1984, 491 s. [1] s.

Słownik zawiera ponad 1750 haseł ze wszystkich działów fizyki, opracowanych na poziomie dostępnym czytelnikom o przygotowaniu z zakresu szkoły średniej. Krótkie hasła podają wyjaśnienia pojęć i terminów fizycznych występujących w książkach i czasopiśmie popularno-naukowych, w radiu, telewizji. Słownik posiada układ alfabetyczny, oprócz haseł rzeczowych zawiera zyciorysy wybitnych fizyków wszystkich czasów.

Oprac. Beata Rudzka-Florczyk

20. Lektury dla bibliotekarzy

Znakiem /I/ opatrzone tytuły kwalifikujące się do księgo-biorów wszystkich bibliotek i filii bibliotecznych, znakiem /II/ publikacje przydatne dla bibliotek miejskich i gminnych, znakiem III/ tytuły kwalifikujące się głównie do zbiorów bibliotek miejskich.

BIBLIOTEKI w Polsce. Warszawa: 1983 Ministerstwo Kultury i Sztuki, 115 s. /I/.

Publikacja ta jest popularnym informatorem o bibliotekarstwie polskim, wydanym z myślą o bibliotekarzach, ludziach pokrewnych zawodów oraz tych wszystkich, którym nieobce są sprawy nauki i kultury w Polsce. Książka zawiera krótki rys historyczny bibliotekarstwa polskiego, charakteryzuje poszczególne sieci biblioteczne, informuje o systemie kształcenia i doskonalenia bibliotekarzy oraz o badaniach naukowych w dziedzinie bibliotekoznawstwa.

KOZAKIEWICZ W., BRZÓZKA B.: Biblioteka szpitalna dla pacjentów. Poradnik. Warszawa: SBP 1984, 84 s. bibliogr. /II/.

Książka ta jest poradnikiem przeznaczonym dla osób prowadzących biblioteki dla pacjentów w zakładach lecznictwa zamkniętego: szpitalach, sanatoriach i domach opieki.

W poradniku można wyróżnić dwa nurty tematyczne: praktyczny, dotyczący konkretnych spraw prawno-organizacyjnych i zawodowych bibliotekarskich oraz teoretyczny z zakresu psychologii czytelnictwa, ze szczególnym rozwinięciem zagadnienia biblioterapii. Zamierzeniem autorek było przynajmniej częściowe wypełnienie luki w programach nauczania szkół medycznych i bibliotekarskich, które nie przygotowują do pracy z książką wśród chorych.

Interesujące są propozycje wprowadzenia w tego typu placówkach podziałów literatury według trzech możliwości jej oddziaływania czytelniczego /na książki o działaniu relaksującym, mobilizującym oraz książki budzące refleksję, z podaniem przykładowych tytułów książek w każdym z tych działów.

W załączeniu podaje się aktualne zarządzenia i wytyczne regulujące status prawny bibliotek w zakładach opieki zdrowotnej.

3. MATULKA Z.: Metody samokształcenia. Warszawa: 1983. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 291 s., bibliogr. /III/.

Książka przedstawia rozliczne metody samodzielnego zdobywania wiedzy i sprawności umysłowej. Może więc być przydatna dla wszystkich osób doksztalających się. Osobom tym polecić można zwłaszcza rozdziały o metodach zdobywania informacji, sposobach ich rejestracji oraz metodach interpretowania, o metodach zapamiętywania i przechowywania informacji, o przygotowaniu i opracowywaniu wypowiedzi ustnych, przygotowywaniu się do egzaminów, itp.

4. NOWY słownik literatury dla dzieci i młodzieży. Warszawa: 1984. Wiedza Powszechna 574 s. indeksy /I/.

Drugie wydanie tego popularnego wydawnictwa, adresowanego do wychowawców, bibliotekarzy, księgarzy, studentów, do rodziców pragnących pokierować czytelnictwem swoich dzieci, jak też do samych czytelników. Niniejsza edycja została poprawiona i uzupełniana o nowe hasła, książki, serie wydawnicze, rozszerzono też dział opracowań historycznoliterackich oraz uzupełniono zestaw haseł autorów dawnych. Autorzy wzbogacili ponadto "Nowy słownik" o nowy, interesujący dział: nagród krajowych i zagranicznych przyznawanych polskim pisarzom za twórczość literacką dla dzieci i młodzieży. Słownik zaopatrzone jest w system odsyłaczy do poszczególnych haseł oraz w indeksy: nazwisk, haseł osobowych według narodowości autorów i tytułów.

5. WARTOŚCI w świecie dziecka i sztuki dla dziecka. Poznań: 1984, Państwowe wydawnictwo Naukowe, 284 s. /III/.

Książka niniejsza jest kolejną publikacją z cyklu "Sztuka i dziecko". Stanowi zbiór prac skupionych wokół problematyki specyficznych wartości występujących w świecie dziecka i w sztuce dziecięcej. Prace te reprezentują podejście do tej problematyki z punktu widzenia różnych nauk. Bibliotekarzom polecić można zwłaszcza szkice Bogusława Żurakowskiego "Wartości estetyczne w literaturze dla dzieci".

VI. 21. KALENDARIUM ROCZNIC I OBCHODÓW

/styczeń-marzec 1985 r./

- I 1880 - 105 rocznica ur. Mieczysławy Cwiklińskiej, aktorki filmowej i teatralnej, nestorki sceny polskiej /zm. 28 VII 1972/.
FILLER Witold: Messalka i Cwiklińska. W:Filler W. Rendez-vous z warszawską operetką. Warszawa 1977 s.148-165.
OKOŃSKA Alicja, GRZYBOWSKI Andrzej: Rozmowy z panią Mecią. Warszawa: LSW 1976, 447 s.
- I 1960 - 25 rocznica śmierci Alberta Camusa, pisarza francuskiego, dramaturga, laureata nagrody Nobla w 1957 roku /ur. 7 XI 1913/. Zestaw.bibliogr. - zob. Mat. Inf.-Bibl. 1979 wrzesień-październik/.
- I 1915 - 70 rocznica śmierci Zygmunta Miłkowskiego, ps.Teodor Tomasz Jeż, powieściopisarza, publicyisty, działacza politycznego /ur. 23 III 1824/.
DERECKI Mirosław: Śladami Teodora Tomasza Jeża. Kamera 1982 nr 15 s.6-7.
SIOJEWSKI Jan Zbigniew: Moda na Jeża. Kultura 1974 nr 22 s.11,11.
STRUMPH-WOJTKIEWICZ Stanisław: Burzliwe dzieje T.T. Jeża. Warszawa: PIW 1961, 466 s.
- I 1875 - 110 rocznica ur. Alberta Schwejtzera, lekarza francuskiego, teologa, filozofa, misjonarza, muzykologa, laureata pokojowej nagrody Nobla w 1952 r. /zm. 4 IX 1965/.
GAERTNER Henryk: Albert Schwejtzer. Wrocław: Ossolineum 1978, 33 s.
GÜ ETING Gerald: Spotkanie z Albertem Schwejtzerem. Warszawa: Pax 1961, 103 s.
LAZARI-PAWŁOWSKA Ija: Schwejtzer. Warszawa: WP 1976, 248 s.

- 17 I 1945 - 40 rocznica wyzwolenia Warszawy przez jednostki 1, 2, 4 i 6 Dywizji Piechoty 1 Armii WP.
GORSKI Jan: Drugie narodziny miasta. Warszawa 1945. Warszawa: PIW 1976, 320 s.
KASKA Adam: Warszawa, styczeń 1945. Warszawa: MON 1971, 153 s.
SOBCZAK Kazimierz: Wyzwolenie Warszawy. Styczeń 1945. Wyd. 2 popr. i uzup. Warszawa: MON 1970, 399 s.
- 18 I 1940 - 45 rocznica śmierci Kazimierza Przerwy-Tetmajera, poety okresu Młodej Polski, powieściopisarza, dramaturga /ur. 12 II 1865/.
JABŁOŃSKA Krystyna: Kazimierz Tetmajer. Próba biografii. Kraków: WL 1969, 301 s.
JABŁOŃSKA Krystyna: Miałem kiedyś przyjaciół... Wspomnienia o Kazimierzu Tetmajerze. Oprac. ... Kraków: WL 1972, 678 s.
KOLBUSZEWSKI Jacek: Poetyckie Tatry Kazimierza Przerwy-Tetmajera. W: Kolbuszewski J. Tatry w literaturze polskiej. Kraków 1982 s. 306-343.
- 21 I 1905 - 80 rocznica ur. Wandy Wasilewskiej, pisarki, działaczki rewolucyjnej, współorganizatora Związku Patriotów Polskich w ZSRR /zm. 29 VII 1964 r./.
SYZDEK Eleonora: Działalność Wandy Wasilewskiej w latach drugiej wojny światowej. Warszawa: MON 1981, 328 s.
WPIARZYN Barbara: Wanda Wasilewska. W: Ludzie XXX lecia. Warszawa 1976 s. 96-102.
- 21 I 1885 - 100 rocznica ur. Umberto Nobile, włoskiego konstruktora sterowców i badacza polarnego /zm. 29 VII 1978/.
NOBILE Umberto: Czerwony namiot. [Wspomnienia]. Warszawa: Czytelnik 1976, 384 s.
- 23 I 1905 - 80 rocznica ur. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego, poety /zm. 6 XII 1953/.
DRAWICZ Andrzej: Konstanty Ildefons Gałczyński.

DRAWICZ Andrzej: Gałczyński na Mazurach. Olsztyn: Pojezierze 1971, 170 s.

GAŁCZYŃSKA Kira: "Konstanty syn Konstantego". Warszawa: NK 1983, 168 s.

KULAWIK Adam: Konstanty Ildefons Gałczyński. Wrocław: Ossolineum, 1977, 42 s.

SZYMAŃSKI Wiesław Paweł: Konstanty Ildefons Gałczyński. Warszawa: PIW 1972, 135 s.

I 1955 - 30 rocznica powstania Olsztyńskiego Oddziału Związku Literatów Polskich /Zestaw. bibliogr. wewnątrz nr/.

I 1860 - 125 rocznica ur. Antoniego Czechowa, pisarza rosyjskiego, dramaturga, satyryka /zm. 15 VI 1904/.

LESZCZYŃSKI Tadeusz: O Antonim Czechowie. Warszawa: WP 1955, 175 s.

ROSKIN A.: Czechow. Opowieść biograficzna. Warszawa: NK 1962, 198 s.

SLIWOWSKI Rene: Antoni Czechow. Warszawa: WP 1965, 266s.

TRIOLET Elsa: Antoni Czechow. Jego życie i twórczość. Warszawa: KiW 1961, 145 s.

I 1850 - 135 rocznica ur. Aleksandra Gierymskiego, malarza /zm. 8 III 1901/. /Zestaw. bibliogr. - zob. Mat. Inf. 1980 lipiec-wrzesień/

I 1935 - 50 rocznica śmierci Bolesława Limanowskiego, działacza ruchu socjalistycznego, historyka, socjologa, publicysty. /Zestaw. bibliogr. - zob. Mat. Inf. Bibl. 1980 kwiecień-czerwiec/.

I 1735 - 250 rocznica ur. Ignacego Krasickiego, poety, bajkopisarza, komediopisarza /zm. 14 III 1801/. /Zestaw. bibliogr. - zob. Bibl. Olszt. 1983 czerwiec/.

I 1505 - 480 rocznica ur. Mikołaja Reja, pisarza, ojca literatury polskiej /zm. 1569/.

MIKOŁAJ REJ. W czterechsetlecie śmierci. Praca zbiorowa, Red. Tadeusz Bieńkowski. Janusz Pelc, Krystyna Pisarska. Wrocław: Ossolineum 1971, 292 s.

STARNAWSKI Jerzy: Mikołaj Rej. Kraków: PWN 1970, 23 s.
STUDIA nad Mikołajem Rejem. Twórczość i recepcja. Praca
zbiorowa w 400-lecie śmierci Mikołaja Reja. 1569-1969.
Red. Bronisław Nadolski. Wrocław: Ossolineum 1971, 194 s.

- 5 II 1950 - 35 rocznica śmierci Jana Bułhaka, twórcy polskiej foto-
grafiki artystycznej /ur. 6 X 1876/.
GRABOWSKI Lech: Jan Bułhak. Warszawa: Arkady 1961, 25 s.
LATOS Henryk: Jan Bułhak /1876-1950/. Foto 1978 nr 11
s.347, il.
ZDŻARSKI Wacław: Jan Bułhak. Twórca fotografii ojczystej.
Kierunki 1970 nr 5 s.8, il.
- 6 II 1905 - 80 rocznica ur. Władysława Gomułki, działacza ruchu
robotniczego /zm. 1 IX 1982/. /Zestaw.bibliogr. - zob.
Mat.Inf.Bibl. 1982 lipiec-wrzesień/.
- 14 II 1945- 50 rocznica wyzwolenia hitlerowskiego obozu w Gross-
Rosen /Rogoźnica/ na Dolnym Śląsku.
GIELO Józef: Gross-Rosen. Warszawa: KiW 1970, 124 s.
MOŁDAWA Mieczysław: Gross-Rosen. Obóz koncentracyjny
na Śląsku. Warszawa: "Polonia" 1967, 187 s.
ROGOŹNICA - Gross-Rosen [Album]. Warszawa: SiT 1964,
12 k.
- 16 II 1885- 100 rocznica ur. Alojzego Sliwy. /Zestaw. bibliogr. -
zob. Bibl. Olszt. 1984 nr 2/.
- 24 II 1885- 100 rocznica ur. Stanisława Ignacego Witkiewicza /wit-
kacego/, malarza, pisarza /zm. 18 IX 1939/. /Zestaw.
bibliogr. - zob. Mat. Inf. Bibl. 1979 maj-czerwiec/.
- 24 II 1885- 100 rocznica ur. Juliusza Kadena-Bandrowskiego, pisarza,
publicyisty /zm. 8 VIII 1944/. /Zestaw.bibliogr. wewnątrz
numeru/.
- 24 II 1940-45 rocznica śmierci Seweryna Pieniężnego /juniora/,
działacza warmińskiego /ur. 25 II 1890/.
CHŁOSTA Jan: Seweryn Pieniężny 1890-1940. Redaktor
i wydawca spod znaku Kocia. Olsztyn: Pojezierze 1980,
172 s.

OLEKSIŃSKI Jerzy: Seweryn Pieniężny. W: Oleksiński J.
I nie ustali w walce. Warszawa 1980 s. 340-343.

WAKAR Andrzej: Seweryn Pieniężny /junior/. W: Wakar A.
Olsztyn 1353-1945. T.1. Olsztyn 1971 s. 374-380.

7 III 1875 - 110 rocznica ur. Maurice Ravela, kompozytora francuskiego /zm. 28 XII 1937/.

JANKOLEVITCH Władimir: Ravel. Wyd. 2. Kraków: PWM
1977, 174 s.

KAŃSKI Józef: Maurice Ravel. W: Kański J. Przewodnik
operowy. Kraków 1978 s. 386-391.

III 1970 - 15 rocznica śm. Jerzego Szaniawskiego, prozaika, dramaturga /ur. 10 II 1886/.

JAKUBOWSKA Jadwiga: Jerzy Szaniawski. Warszawa: WSiP
1980, 404 s.

NASTULANKA Krystyna: Jerzy Szaniawski. Warszawa PIW
1973 s. 221.

NATANSON Wojciech: Świat Jerzego Szaniawskiego. Łódź:
WŁ 1971, 310 s.

0 III 1940 - 45 rocznica śm. Michała Bułhakowa, pisarza, dramaturga radzieckiego /ur. 14 V 1881/.

DOHNALIK Barbara: "Sprawa" Bułhakowa - była czy nie
była? Tu i Teraz 1982 nr 26 s. 8.

DRAWICZ Andrzej: Po Moskwie za Bułhakowem. Literatura
1973 nr 18 s. 7.

KARAŚ Justyna: Proza Michała Bułhakowa. Z zagadnień
poetyki. Wrocław: Ossolineum 1981, 102 s.

1 III 1955 - 30 rocznica śmierci Alexandra Fleminga, lekarza i mikrobiologa angielskiego, wynalazcy penicyliny /ur.
6 VIII 1881/.

MAUROIS Andre: Życie Aleksandra Fleminga. Wyd. 3.
Warszawa: Czytelnik 1967, 365 s.

17 III 1865 - 120 rocznica urodzin Gabriela Narutowicza, pierwszego
prezydenta RP, inżyniera, konstruktora /zm. 16 XII 1922/.

BERNAŚ Franciszek: Gabriel Narutowicz. Współczesne zyciorysy Polaków. Warszawa: Iskry 1979, 97 s.

JANOWICZ Leon: Przystanek niepodległość. Wyd.2. Warszawa NK 1975, 176 s.

RESZCZYC Marek: Pierwszy prezydent Gabriel Narutowicz. Warszawa: KiW 1967, 315 s.

- 22 III 1925 - 60 rocznica śm. Juliana Marchlewskiego, działacza polskiego i międzynarodowego ruchu robotniczego, ekonomisty i publicysty /ur. 17 X 1866/. /Zestaw. bibliogr. - zob. Biul. Inf.Bibl. 1976 styczeń-luty/.
- 22 III 1895 - 90 rocznica pierwszego pokazu filmowego braci Lumiere w Paryżu.
CZECZOT-GAWRAK Zbigniew: Film w warsztacie naukowca. Lumierowie i Matuszewski. W:Czczot-Gawrak Z. Zarys dziejów teorii filmu pierwszego pięćdziesięciolecia 1895-1945. Wrocław 1977 s.41-57.
TOEPLITZ Jerzy: Ojciec i syn [Antoine i Luis Lumiere]. 14 lutego 1895. Film 1970 nr 7 s.14, portr.
- 24 III 1905 - 80 rocznica śm. Julesa Verne, pisarza francuskiego, autora powieści fantastycznych /ur. 8 II 1828/.
DRUCKA Nadzieja: Czarodziej z Nantes. Warszawa: NK 1967, 220 s.
NATANSON Wojciech: Fantastyczne życie Juliusza Vernea. W:Natanson W. Moje przygody literackie. Poznań 1972 s.259-268.
NATANSON Wojciech: Fantastyczne przygody Juliusza Vernea. Kierunki 1984 nr 23 s.9-10, il.
- 27 III 1845 - 140 rocznica ur. Wilhelma Conrada Roentgena, fizyka niemieckiego, odkrywcy i badacza promieni X, laureata nagrody Nobla w 1901 r. /zm. 10 II 1923/.
GARARD Ira D.: Roentgen i promienie X. W: O chemii i chemikach. Warszawa 1973 s.284-286.
GAWRYŚ Anna, GAWRYŚ Zbigniew: Wilhelm Conrad Roentgen. W:Gawryś A., Gawryś Z. Poczest wielkich fizyków-astronomów. Warszawa 1978 s.28-31.

- III 1945 - 40 rocznica powołania do życia Głównej Komisji
Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce.
PILICHOWSKI Czesław: Działalność Głównej Komisji
Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce. Spr.Międz.
1980 nr 5 s.97-104.
PILICHOWSKI Czesław: Rozmowa z prof. dr ...dyrek-
torem Głównej Komisji Badania Zbrodni Hitlerows-
kich - Instytutu Pamięci Narodowej. Zdanie 1984
nr 9 s.33-38,11.
- III 1880 - 105 rocznica śm. Henryka Wieniawskiego, skrzypka,
kompozytora /ur. 10 VII 1835/.
CZEKAŁSKI Eustachy. Czarodziejskie skrzypce. Opo-
wieść o Henryku Wieniawskim. wyd.4. Warszawa: LSW
1968, 354 s.
PRZYBYLSKI Tadeusz: Henryk Wieniawski /1835-1880/.
Wrocław: Ossolineum 1979, 36 s.
REISS Józef Władysław: Wieniawski. Wyd.3. Kraków:
PWM 1977, 172 s.
WIENIAWSKI. [Album]. Oprac. Władysław Dułęba. Wyd.2.
Kraków: PWM 1974, 256 s.

Oprac. Beata Rudzka-Florczuk

22. Biblioteka na Falklandach

Już piąty miesiąc /od 12 lipca 1984 r./ działa biblioteka zlo-
calizowana w najbardziej odległej od centrum Olsztyna części dziel-
nicy Jąroty zwanej potocznie "Falklandami". Warto podkreślić iż
st to już, jak brzmi oficjalna nazwa, Filia nr 20 Wojewódzkiej
Biblioteki Publicznej. Można więc powiedzieć, że sieć bibliotek
publicznych w Olsztynie, choć jeszcze niepełna i wymagająca uzupeł-
nień dysponuje pokazną liczbą placówek.

Biblioteka "na Falklandach" to, jak dotąd, jedyna w tej części
miasta instytucja kulturalna i oświatowa. Stąd jej wielofunkcyjność.

Oprócz wypożyczeń książek do domu oraz udostępniania zbiorów na miejscu prowadzi się tu różnorodne formy pracy - zwłaszcza adresowane do dzieci z młodszych klas szkoły podstawowej, dla których dojazd do kina, teatru, czy Młodzieżowego Domu Kultury w Olsztynie jest wielką wyprawą i praktycznie nie wchodzi w grę. Dobrze się więc stało, że Spółdzielnia Mieszkaniowa Jaroty przekazała bibliotece ładny, samodzielny lokal o powierzchni ok. 170 m² przy ul. Boenigka 30 /łącznik między dwoma blokami mieszkalnymi/.

Wnętrze zostało wyposażone w estetyczne funkcjonalne sprzęty. Wystrój plastyczny biblioteki jest dziełem artystów plastyków: Wiesława Wachowskiego i współpracujących z nim Izzy i Piotra Obarków. Duży widoczny z daleka na frontonie budynku napis: B I B L I O T E K A zwraca uwagę mieszkańców, a piękne pomieszczenia sprawiają, iż czytelnicy zdążyli już polubić "swoją" bibliotekę.

Kierownikiem Filii nr 20 jest mgr Marta Wysokińska. Placówka zaczęła działać w okresie wakacyjnym. Stąd jej normalna działalność datuje się dopiero od września. Nawiązano już jednak współpracę z najbliższą szkołą, Młodzieżowym Domem Kultury, harcerstwem, odbyły się pierwsze lekcje biblioteczne, wieczory baśni, występu teatryku "Trzpiot" z MDK. Chęć współpracy z biblioteką zgłosiła Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Olsztynie - studenci IV roku filologii polskiej mają być obserwatorami na wybranych imprezach dziecięcych, by na żywo rejestrować, jak młody odbiorca reaguje na przekazywane mu w różnych formach teksty literackie.

Do biblioteki zapisało się dotychczas 600 czytelników, którzy korzystają z księgozbioru liczącego 5.960 woluminów oraz z 44 czasopism.

Halina Giżyńska-Burakowska

23. Kalendarium wydarzeń z życia bibliotek publicznych i związkowych oraz organizacji społecznych środowiska bibliotekarskiego woj. olsztyńskiego.

- VII. - Na Zamku Królewskim w Warszawie wręczono nagrody laureatom konkursu na "dokument osobisty 40-lecia PRL" - zorganizowanego przez "Tygodnik Kulturalny" /pod hasłem: "Moja rzecz - polska rzecz"./ Wśród autorów wyróżnionych prac znalazła się Agnieszka Iwanczenko, emerytowana kierowniczką GBP w Miłakowie.
- VII. - Instruktorzy WBP przeprowadzili hospitację pracy bibliotek w gminie Jorkwity. Na uwagę zasługuje nowy lokal GBP i jego estetyczne wyposażenie. Do minusów należy zaliczyć niepełną sieć punktów bibliotecznych i przedłużający się okres zamknięcia filii w Rybnie spowodowany brakiem lokalu.
- VII. - W Olsztynie, w osiedlu mieszkaniowym Jaroty B5 /zwanym popularnie "Falklandami"/ otwarto kolejną /nr 20/ filię WBP. Lokal filii, o powierzchni ok. 270 m², urządzonej przy współpracy artystów - plastyków Wiesława Wachowskiego oraz ~~Barbary~~^{Barbary} i Piotra Obarków, należy bez wątpienia, do piękniejszych w Olsztynie. Asięgozbiór w chwili otwarcia liczył ok. 6000 wol. Kierownictwo filii objęła mgr Marta Wysokińska, dotychczas pracownica wypożyczalni centralnej WBP.
- VII. - W Warszawie, pod przewodnictwem członka Biura Politycznego - prof. Hieronima Kubiaka, obradowała Komisja Kultury KC PZPR. Problematyka obrad, na które zaproszono również członków Prezydium Zespołu Partyjnego Bibliotekarzy przy KC, dotyczyła stanu działalności bibliotek a szczególnie Biblioteki Narodowej. Następne posiedzenie Komisji poświęcone bibliotekom i czytelnictwu odbędzie się w listopadzie b.r.

- 26 VII. - Działalność placówek kultury /w tym i bibliotek/ na terenie miasta Szczytna rozpatrzyła egzekutywa miejscowego Komitetu Miejskiego PZPR. W posiedzeniu uczestniczył dyrektor WBP w Olsztynie - mgr Roman Ławrynowicz. -
- VII. - WBP w Olsztynie przekazała MBP w Bartoszycach mikrobus marki "Nysa".
- 15 VIII. - Z MGBP w Korszach oszczędził mgr Zbigniew Opacki, dyrektor tej placówki od 1979 r. /z uwagi na przeniesienie się rodziny do Gdyni/.
- 29 VIII. - Sąd Konkursowy powołany przez organizatorów, omówił wyniki konkursów dla rolników i popularyzatorów literatury rolniczej i przyznał nagrody autorom najlepszych prac /zob.zestaw. materiałów/.
- 6 IX. - Posiedzenie plenarne Zarządu Głównego SBP w Koszalinie. Powołano Komisję Zjazdową i ustalono harmonogram kampanii sprawozdawczo-wyborczej związanej ze statutowym Krajowym Zjazdem Delegatów /odbędzie się 13-15 maja 1985 r. w Toruniu/. Na przewodniczącego Zespołu Programowego Komisji Wyborczej powołano mgra Jana Burakowskiego z WBP w Olsztynie.
- 15 IX. - Po dwuletniej przerwie, spowodowanej brakiem lokalu, reaktywowano działalność filii b-nej w Rybnie, gm.Sorkwity.
- 19 IX. - WBP zorganizowała naradę dyrektorów bibliotek rejonowych, poświęconą omówieniu zadań bibliotek w roku kulturalnym 1984/85 i przebiegu konkursów mających na celu upowszechnienie czytelnictwa literatury rolniczej.
- 20 IX. - W lokalu filii nr 20 WBP w Olsztynie odbyła się narada robocza z udziałem kierownictwa WBP, Komendy Warmińsko-Mazurskiej ZHP i Spółdzielni Mieszkaniowej "Jaroty" poświęcona problematyce pracy

kulturalno-wychowawczej z dziećmi i młodzieżą w oparciu o lokal filii.

- IX. - W sali Kromerowskiej Zamku Olsztyńskiego odbyła się uroczystość jubileuszowa ^{40-letnie} urodzin i 50-lecia pracy twórczej Leonarda Turkowskiego, znanego pisarza olsztyńskiego. L. Turkowski m.in. przez szereg lat kierował Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką w Olsztynie.
- 1 IX. - W WBP w Olsztynie gościła mgr Janina Jagielska, z-ca dyrektora Biblioteki m.st. Warszawy. Interesowała się głównie działalnością b-k publiczno-szkolnych, odwiedziła Bibliotekę Gminną w Świątkach oraz miejsko-gminne biblioteki w Dobrym Mieście i Morągu.
- 4 IX. - W Olsztynie gościła Janina Hakubowicz - dyr. MBP w Hajnówce. Interesowała się głównie organizacją bibliotek, działalnością bibliotek publiczno-szkolnych i szkoleniem bibliotekarzy, odwiedziła miejsko-gminne biblioteki publiczne w Dobrym Mieście i Morągu oraz GBP w Świątkach.
- 26 IX. - WBP zorganizowała seminarium dla instruktorów bibliotek rejonowych. Program przewidywał m.in. omówienie zadań instruktorów w nowym roku kulturalnym i przykładową analizę działalności MGBP w Olsztynku.
- IX. - Ponad 2-krotnie poszerzono lokal filii bibliotecznej w Kosewie /gm. Mrągowo/.
- IX. - Rozpoczęła działalność nowa filia biblioteczna we wsi Brzydowo /gm. Ostróda/.

Oprac. Jan Burakowski

